

Riksdagens protokoll

2005/06:116

Torsdagen den 4 maj

Kl. 12.00 – 13.17

14.00 – 15.01

Protokoll
2005/06:116

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 28 april.

2 § Meddelande om ändringar i kammarens sammanträdesplan

Förste vice talmannen meddelade att *fredagen den 12 maj* och *måndagen den 15 maj* skulle interpellationer besvaras efter arbetsplenium.

Meddelandet hade delats ut till kammarens ledamöter.

3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2005/06:359

Till riksdagen

Interpellation 2005/06:359 av Mariam Osman Sherifay (s)

Bombningar i Irak

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 5 juni 2006.

Skälet till dröjsmålet är att statsrådet inte befinner sig i Stockholm.

Stockholm den 2 maj 2006

Utrikesdepartementet

Jan Eliasson

Enligt uppdrag

Per Thöresson

Expeditionschef

Till riksdagen

Interpellation 2005/06:362 av Per Bill (m)

Bonus till statliga vd:ar

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 8 juni 2006.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.

Stockholm den 3 maj 2006

Näringsdepartementet

Thomas Östros

Enligt uppdrag

Dag Ekman

Expeditionschef

4 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter

Utbildningsutskottets betänkanden 2005/06:UbU11, UbU13 och UbU14

Justitieutskottets betänkanden 2005/06:JuU17, JuU27 och JuU28

Naturkatastrofer, m.m.

5 § Naturkatastrofer, m.m.

Föredrogs

försvarsutskottets betänkande 2005/06:FöU12

Naturkatastrofer, m.m.

Anf. 1 HELI BERG (fp):

Herr talman! I försvarsutskottets betänkande om naturkatastrofer behandlas motioner väckta med anledning av bland annat stormen Gudrun i januari 2005. Jag har som många andra redan tidigare talat här i kammaren om Gudruns härjningar i Sydsverige, om konsekvenser för de drabbade och om det som man borde ha gjort innan och efter.

I den nu aktuella folkpartimotionen med anledning av stormen har Folkpartiet tagit upp behovet av att regeringen tar ett samordningsansvar för myndigheternas åtgärder för att göra samhället mindre sårbart för extrem väderlek.

I försvarsutskottets betänkande går det att läsa att utskottet anser att den enskilde har ett primärt ansvar att skydda sitt liv och sin egendom. Vidare står det att det i första hand är den enskilde som själv ska vidta och bekosta åtgärder i syfte att förhindra olyckor och begränsa sådana skador som kan uppstå till följd av olyckor. Det tycker självfallet Folkpartiet också när det handlar om att till exempel bonden ska se till att ha reservaggreat om och när strömmen går, som den ofta gör när man bor längst ut på linjen, och att man har reserver av olika slag när man blir insnöad. Allt detta och mycket därtill är självklart för landsbygdsbefolkningen. Man är van att ta hand om sig själv och de sina.

Jag har ofta tänkt: Vilken tur det var att stormen drog fram där den gjorde och inte i Stockholm eller i Göteborg. Hur många hade klarat de påfrestningar och plågor som stormen bar med sig, till exempel bristen på el och vatten i veckor och i vissa fall månader? Det gjorde ju landsbygdsbefolkningen, men även folk på landet ska till jobbet, har behov av att tvätta sig och laga mat och även ha kontakt telefonledes med omgivningen. När dessa samhällsfunktioner drabbas kan den enskilde inte ha beredskap för mer än en kort period. Man måste även som glesbygdsbo kunna lita på att samhället fungerar vid svåra påfrestningar.

När jag sist talade om Gudrun i denna sal hade det gått tre månader sedan stormen, och el- och telefonledningar låg på marken. Då tyckte jag att det var skam. I dag har det gått nästan ett och ett halvt år, och telefonledningarna ligger fortfarande på backen i norra Ronneby.

Herr talman! Denna bild som jag håller upp är tagen i byn Humlamåla i går. Byborna har fått löfte om att man ska sätta i gång och laga telefonledningarna andra veckan i juni. Ni hörde rätt. Man kommer att sätta i gång och ta upp ledningarna ett och ett halvt år efter stormen. Jag undrar hur många ledamöter här – nu är det inte särskilt många – som visste hur illa ställt det är för vissa av de drabbade. Det finns faktiskt gränser även för vad folket på landet tål.

Nu kommer säkert Michael Hagberg snart att säga att allt det jag talar om är överspelat och att regeringen har beslutat om ett direktiv till en utredning, men det lugnar inte mig och Folkpartiet. Det har utretts förr i Hot- och riskutredningen 1993–1995, Ledningsberedskapsutredningen 1998–1999, Analysgruppen 1997–1999, Sårbarhets- och säkerhetsutredningen 1999–2001, 11 september-utredningen, Stödutredningen 2004 och Försvarsberedningen, och KBM har kommit med rapporter och redogörelser.

Nej, vi i Folkpartiet är inte nöjda bara för att det ska tillsättas en utredning.

Herr talman! Än så länge är det lika illa med samordningen som med telefonledningarna i Blekinge: Inget konkret händer.

Jag yrkar bifall till folkpartireservationen nr 1.

Anf. 2 PER ROSENGREN (v):

Herr talman! Vänsterpartiet har också en reservation i betänkandet. Den handlar om en ganska segsliten fråga, nämligen diskussionen om huruvida vi ska ha ett katastrofkonto eller en katastroffond. Den frågan har varit uppe förut. I ett betänkande för ungefär ett år sedan och lite till fanns det en fempartireservation från de borgerliga partierna tillsammans med Miljöpartiet som gick igenom och där man ville ha ett tillkännagivande att regeringen skulle utreda detta med en katastroffond.

När vi nu tittar på utredningens direktiv saknas faktiskt ett klart och tydligt direktiv till utredaren att se över situationen med en katastroffond eller ett katastrofkonto. Detta bör nämligen utredas ganska noga. En ren katastroffond, som de borgerliga tidigare har förespråkat, stämmer kanske inte helt överens med det budgetssystem vi har och kan kanske vara svårt att inlemma i detsamma. Men vi har inte fått någon utredning om detta.

I direktiven till den utredning som det nu hänvisas till står det att man ska bedöma kostnader för skador och kompensationsåtgärder till följd av förväntade klimatförändringar. Det står att man ska redovisa erfarenheter av försäkringsskyddet för allmänheten, bostadsrättsföreningar, ideella föreningar, småföretag och jordbruket samt bedöma behov av åtgärder för att förbättra skyddet.

När vi föreslår att man ska ta in i texten att vi ska förtydliga detta och ge regeringen i uppdrag att utfärda ett tilläggsdirektiv att man ska utreda möjligheterna att inrätta en katastroffond eller ett katastrofkonto, är det lite märkligt att de borgerliga nöjer sig med det här direktivet till utredningen, framför allt med tanke på regeringens njugghet att tidigare över huvud taget ta upp en diskussion kring detta. Jag tycker också att det är märkligt med tanke på den skrivning som fanns i betänkandet, förutom reservationen som gick igenom, där man faktiskt skrev att man ska utreda en katastroffond kontra ett katastrofkonto. Men det finns alltså inga tydliga direktiv till utredaren att så ska ske.

När det gäller någon form av konto handlar det naturligtvis om att man ska kunna diskutera huruvida man ska kunna klara detta inom en budgeteringsmarginal. Det här är ju inte saker som inträffar varje år, men när det inträffar så måste det vara väldigt snabba beslut om man ska kunna betala ut pengar för att det inte ska bli ren kapitalförstöring.

Nu får vi se vad utredaren gör, men jag tror att det hade varit väldigt bra om man hade utfärdat ett tilläggsdirektiv i det här sammanhanget så att vi hade varit säkra på att detta skulle ske. Därför är jag som sagt, herr talman, oerhört förvånad över att de borgerliga faktiskt nu har lämnat sin tidigare position. Jag förstår inte riktigt varför.

Jag yrkar bifall till reservation 2.

Anf. 3 MICHAEL HAGBERG (s):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet 2005/06:FöU12 och avslag på motionerna.

I betänkandet behandlar vi motioner från den allmänna motionstiden samt motioner väckta med anledning av händelserna runt stormen Gudrun samt propositionen om leveranssäkra elnät. Vi har fått in motioner som rör vattenflöden och tillrinningsområdet i Mälaronrådet med långtgående förslag till åtgärder mot översvämningar på vattenmassornas väg mot Östersjön.

Vi vet att uppföljning och beslut om åtgärder för att skydda oss mot översvämningar, ras och skred måste tas så lokalt som möjligt. Kommunernas och länsstyrelsernas roller måste vara väldigt tydliga. Även statens roll ska vara tydlig. Regeringen har därför tillsatt en utredning som har fått direktiv att redovisa effekterna av klimatförändringarnas påverkan på samhällets säkerhet. Direktivet pekar på att avtappningsmöjligheterna kan vara begränsade på grund av framtida klimatförändringar med översvämningar som följd på angränsande mark kring till exempel Mälaren, Vänern och Hjälmaran. Vi måste också komma ihåg att konsekvenserna av klimatförändringarna inte kunde tas med när beslut togs om de stora sjösänkningarna i dessa områden för cirka hundra år sedan. De stigande nivåerna i världshaven och Östersjön påverkar även de översvämningensrisken.

Utredaren ska också redovisa de samhällsekonomiska och statsfinansiella konsekvenserna. Det är det vi lutar oss mot, och vi har stort hopp om att Holgersson kommer att ta med det i sin utredning. Jag träffade också honom på Socialdemokraternas distriktskongress i Helsingborg och diskuterade de här frågorna. Han har väldigt höga ambitioner för resultatet av den utredningen.

Vi kan också konstatera att man jobbar med frågorna på EU-nivå. Då översvämningsriskerna kan vara gränsöverskridande ska översvämningskartor och planer för hantering av översvämningsutarbetas.

Betänkandet tar även upp samhällets ansvar för det förebyggande arbetet mot naturkatastrofer. I grunden ska vi veta att du och jag, precis som Folkpartiets representant sade här alldeles nyss, har ansvar för att skydda oss, begränsa skador och förhindra olyckor i olika sammanhang. För att tydliggöra kommunernas och landstingens ansvar har lagstiftningen siktat in sig på en god grund för att förebygga skador och förbereda räddningsinsatser vid naturkatastrofer.

Nu väntar vi på utredningens förslag. Sedan får vi se vad vi kan få fram av det hela. Vi följer utvecklingen från utredaren, och jag hoppas att vi också kan få tillfälle att träffa honom under utredningsproceduren. Då kommer vi att se vilka åtgärder som ska göras och som kommer att ske med anledning av de stora klimatförändringar som vi ser just nu.

Kartor över översvämningsområdena räcker inte alltid, utan det är oerhört viktigt att vi lägger mycket kraft på att utbilda och utveckla dem som sköter det här på så lokal nivå som möjligt. Kommunerna har tillsammans med räddningstjänsten ett stort ansvar. Även när det gäller plan- och bygglagen måste vi se till att vi inte bygger olika anläggningar på ställen där det kan bli översvämningsområden.

Det finns en stor oro hos oss. Från miljörelsens och miljöpolitikens sida har vi sett till att vi ska ha ordentligt fokus på klimatförändringar. Därför måste vi se till att vi jobbar med miljöpolitiken parallellt med säkerhetspolitiken. Jag har också stora förhoppningar om att även miljöfrågorna kommer att lyftas upp en del i den stora debatt som vi har i utskottet nu och den debatt vi ska ha i kammaren här framöver om säkerhetspropositionen.

Anf. 4 PER ROSENGREN (v) replik:

Herr talman! Jag skulle bara vilja ställa en fråga till Michael Hagberg och den socialdemokratiska gruppen: Är det er uppfattning att utredaren också ska utreda katastroffond eller katastrofkonton för att vi ska ha den beredskapen? Om ni är det: Är ni i så fall nöjda med det direktiv som är skrivet? Varför skulle ni inte annars kunna tänka er att göra ett sådant förtydligande som Vänsterpartiet föreslår, nämligen att man ska få ett tilläggsdirektiv som klart pekar på att denna fråga också ska utredas?

Anf. 5 MICHAEL HAGBERG (s) replik:

Herr talman! Jo då, vi känner oss ganska trygga i de här direktiven, där vi har sagt åt utredaren att man ska titta på de samhällsekonomiska och de statsfinansiella konsekvenserna. Vi vill inte låsa in utredaren i ett hörn och säga att han enbart ska titta på en fond – de borgerliga partierna brukar vara väldigt oroliga när vi diskuterar fonder, vilket Per Rosengren inte brukar vara – eller om vi ska ha ett konto. I stället låter vi honom i

lugn och ro få fundera på konsekvenserna för det statsfinansiella och det ekonomiska, och jag tror och vet efter samtal med honom att han kommer att göra det på ett kvalificerat sätt.

Anf. 6 PER ROSENGREN (v) replik:

Herr talman! Direktiven är inte helt tydliga när det gäller utredarens uppdrag. Det står att de statsfinansiella effekterna och så vidare ska utredas, men det finns ingen garanti för att man utreder just det här med fond eller konto och hur det ena respektive det andra stämmer överens med vårt budgetsystem.

Jag hade önskat att man hade varit betydligt tydligare i det här sammanhanget. Jag är rädd, med tanke på tidigare hantering av den här frågan, för att den här frågan helt enkelt kommer att lämnas vid sidan. Det som Michael Hagberg använde hela sin anförandetid till kommer att vara det som allt kommer att handla om.

Jag tycker att det är synd för alla de enskilda som drabbas om man inte löser detta, och det gäller även de kommuner som drabbas ganska hårt och inte vet om de får ersättning. Vi har exempel i Värmland med en kommun som drabbades väldigt hårt av stora skyfall. Då är alltså frågan: Ska den kommunen själv stå för kostnaderna, när det faktiskt är ett nationellt ansvar?

Anf. 7 MICHAEL HAGBERG (s) replik:

Herr talman! Det var just det jag försökte säga först i replikskiftet: Vi vill inte att utredaren ska bli inlåst i ett hörn för att bara titta på konto eller fond. Vi vill att han ska titta på konsekvenserna och komma med förslag om de ekonomiska konsekvenserna av sådant här. Det behöver möjligen inte bli en fond, men det kanske blir en fond.

Vi har stort förtroende för utredaren, som har jobbat med samhällsfrågor under en längre tid, både som politiker och som landshövding i Malmö. Vi vill ge honom ett öppnare mandat, inte ett parentesförslag som de borgerliga har fört fram och som du, Per Rosengren från Västertern, nu sätter dig i knät på.

Vi har förtroende för utredaren. Resultatet ska redovisas. Vi kommer att få förslag från regeringen utifrån utredningens förslag inom en snar framtid, och då får vi se var vi kommer att hamna. De människor som drabbas av katastrofer kan i vårt land känna sig trygga.

Anf. 8 ANN-KRISTINE JOHANSSON (s):

Herr talman! Jag vill ta upp kammarens tid en liten stund för att prata om min motion om naturolyckor som behandlas i betänkandet.

Sedan 1980 har två av tre naturkatastrofer varit relaterade till klimatet. Antalet inträffade klimathändelser fördubblades i Europa under 90-talet jämfört med det föregående decenniet. Även i Sverige har det de senaste åren inträffat flera olika naturolyckor, såsom skyfall, översvämningar och stormar.

Det är viktigt att man ändrar synsätt från en efter-katastrofen-handlingsplan till en som är förebyggande. Därför behöver Sverige ta fram en strategi för att klara av de sannolika förskjutningarna i klimatet mot ännu större nederbörd inom större delar av landet. Statens geotekniska institut har lagt fram förslag på en handlingsplan för att möta de

nya hot som ett förändrat klimat innebär. I förslaget redovisas behovet av myndighetsstöd, kunskapsutveckling, ökad forskning och utveckling.

Det behövs också en samordnad nationell instans, som är huvudansvarig för sådana typer av händelser, med resurser och kompetens för att kunna arbeta förebyggande och göra långsiktiga strategiska bedömningar, ge stöd till och samordna lokala initiativ och följa upp arbetet. Med en god samordning och en nationell instans som är huvudansvarig finns stora samhällsvinster att göra. Jag hoppas därför att propositionen *Samverkan vid kris – för ett säkrare samhälle* kommer att innebära att det blir så.

Utbildning och forskning inom området behöver stärkas för att på sikt möta behovet av kompetensförsörjning, precis som Statens geotekniska institut säger. Att till exempel geoteknisk forskning bedrivs i Sverige är viktigt, och det behövs ökad kunskap inom ett flertal markrelaterade områden – kunskap om klimatförändringar, infrastruktur, byggande i tätort, geotekniska risker med mera.

En effektiv samverkan och samordning mellan högskolor, institut och övriga aktörer samt mellan olika vetenskaper, innefattande annan teknik, naturvetenskap och samhällsvetenskap, är också viktigt för att skapa en god beredskap. Det handlar alltså om samverkan, samarbete och ökad kunskap.

Herr talman! Jag tänker inte yrka bifall till motionen utan anser att utskottet behandlat den väl. Jag ser fram emot resultatet av regeringens utredning om effekterna av klimatförändringarna och hur samhällets sårbarhet för dessa kan minska. Jag ser även fram emot behandlingen av propositionen *Samverkan vid kris – för ett säkrare samhälle*. Allt detta hänger samman för att vi ska få en ökad beredskap för kommande naturolyckor.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 10 maj.)

6 § Rikssjukvård

Prot. 2005/06:116
4 maj

Naturkatastrofer, m.m.

Rikssjukvård

Föredrogs

socialutskottets betänkande 2005/06:SoU23
Rikssjukvård (prop. 2005/06:73).

Anf. 9 INGRID BURMAN (v):

Herr talman! Socialutskottets betänkande *Rikssjukvård* behandlar vad som ska anses vara rikssjukvård och hur den ska styras. Jag menar att det är ett bra och nödvändigt betänkande. Det behandlar alltså grunden för rikssjukvård, de förslag om rikssjukvård som fanns i departementspromemorian *Högspecialiserad sjukvård – kartläggning och förslag*. Trots att vi i Vänsterpartiet delar huvuddragen i betänkandet och i den bakomliggande propositionen har vi tre reservationer, och det är om dem jag tänkte tala.

Innan jag gör det vill jag emellertid säga några ord om de små och mindre kända handikappgrupperna. Socialutskottet har tidigare pekat på behovet av att hitta en långsiktig finansiering av verksamheten för små

och mindre kända handikappgrupper. Ett exempel på en sådan verksamhet är Rett Center i Östersund. Det centret har nu en viss statlig finansiering som också är tänkt att vara långsiktig.

Men det finns andra små handikappgrupper som också behöver specialistvård och som kan behöva samordnas på nationell nivå. Jag har vid förfrågan tidigare fått besked från Socialdepartementet att frågan skulle utredas i samband med den högspecialiserade vården. Ja, så kom den utredningen, men inte var detta utrett. Så blev inte fallet. Nu skriver regeringen i propositionen, och socialutskottet i betänkandet, att man ska uppdra åt Socialstyrelsen att utreda frågan ytterligare. Det är bra, men samtidigt vill jag framföra kritik mot att frågan inte redan är utredd och redovisad. Det var ju tanken, och det har socialutskottet också stått bakom.

Låt mig så gå över till Vänsterpartiets reservationer. Det är bra att det inrättas en nämnd för rikssjukvården. Det är också bra att den har en majoritet som representerar sjukvårdsregionerna. Att landstingsföreträdare är i majoritet i nämnden säkrar ett demokratiskt styre av rikssjukvården. Vi i Vänsterpartiet vill dock att nämnden ska lagregleras. Beslutet att samordna den högspecialiserade vården är, som sagt, både bra och nödvändigt. Troligen kommer den formen av vård att få allt större betydelse i framtiden. Hur den styrs är därför en viktig demokratifråga och borde regleras i lag.

Vi har också en reservation där vi menar att det krävs ett genusperspektiv vid utarbetandet av den högspecialiserade vården. Socialstyrelsen har i en rapport redovisat att kvinnor behandlas på ett annat, och ofta sämre, sätt än män i vården. De mest kända exemplen är att kvinnor inte får rätt diagnos vid hjärtbesvär eftersom de har andra symtom än män, att kvinnor får vänta längre tid på ambulans än män och att de får äldre och billigare läkemedel än män. Det finns alltså en skillnad i vårdens hantering av kvinnor och män.

Denna kunskap förpliktar. Vi menar att det måste finnas ett genusperspektiv när man diskuterar och bereder den högspecialiserade vården. Inget annat parti verkar dock tycka att det är viktigt. Jag beklagar det, särskilt som jag för bara någon vecka sedan tillsammans med representanter för samtliga partier deltog i en debatt om kvinnors villkor i vården och alla då sade sig vilja verka för att kvinnors situation i sjukvården skulle förbättras. Så var det med den debatten.

Vår tredje reservation, som vi har tillsammans med Miljöpartiet, handlar om kostnadsansvaret för investeringar i vården. Den högteknologiska rikssjukvården kräver ofta stora investeringar som ett enskilt landsting eller en enskild region kan ha svårt att klara av. I dag saknas riktlinjer för hur man gemensamt skulle kunna finansiera sådana stora investeringar. Vi menar att staten kan behöva ta ett visst kostnadsansvar för stora investeringar som kommer hela landet till godo. Vi anser därför att det behövs en utredning som ser över hur ett sådant kostnadsansvar kan utformas.

Herr talman! Jag står givetvis bakom alla Vänsterpartiets reservationer men nöjer mig för tids vinnande med att yrka bifall till reservation nr 6.

Anf. 10 ANNE MARIE BRODÉN (m):

Herr talman! Vi ska nu debattera socialutskottets betänkande om riks-sjukvård. Jag vill börja med att yrka bifall till vår moderata reservation 3 under punkt 2 men står även bakom vår reservation 7.

Regeringens proposition belyser sjukvårdens problem. Man lyfter också fram dagens situation för den högspecialiserade vården. Intentionen att skapa goda förutsättningar för en dynamisk utveckling av denna del av sjukvården är positiv. Det är viktigt att vården präglas av hög kvalitet, tillgänglighet och effektivitet samt att vården ges på lika villkor för alla efter behov. Det är vi överens om.

Vi delar regeringens uppfattning att samordningen måste förbättras på detta område. Samtidigt menar vi att förslaget är otillräckligt och att regeringen i enlighet med till exempel Läkarförbundets förslag bör överväga att låta staten ansvara för sjukvårdens finansiering. Det skulle på ett bättre sätt främja det nationella och internationella samarbete som är nödvändigt för att utveckla sjukvården, inte minst rikssjukvården. I likhet med Vårdförbundet anser vi också att det samlade huvudmannaskapet är viktigt, särskilt för den obrutna vårdkedjans skull.

Herr talman! Moderaterna har dock några synpunkter på detta, även om vi väljer att inte avstyrka propositionen. Vi delar inte riktigt regeringens bedömning att huvudmannaskapet ska kvarstå oförändrat. Vi förespråkar en nationell finansiering av den slutna vården och ett införande av ett nationellt DRG-system. Det finns redan i många andra länder, exempelvis Tyskland, USA och Frankrike. Vi bedömer, i likhet med den norska utredningen av specialistvården, att en anpassning av DRG-systemet till högspecialiserade åtgärder är tillräckligt för att hantera frågan i ett nationellt ersättningssystem. Det har man kommit fram till i Norge.

Herr talman! Jag vill också lyfta fram det som några av remissinstanserna säger. Konkurrensverket konstaterar i sitt yttrande att även om sjukvården inte tillhör de verksamheter som bedrivs på en oreglerad marknad tillämpas konkurrenslösningar ofta inom sjukvården. Exempel på detta kan vara anbudskonkurrens, entreprenadmodeller och prestationsersättning av DRG-typ, som jag berört.

Dessa modeller påminner starkt om marknadslösningar. Därför säger vi att påståendet att sjukvården ska vara undantagen de lagar om utbud och efterfrågan som gäller andra samhällssektorer är felaktigt, vilket också Konkurrensverket har sagt.

Konkurrensverket skriver så här: ”Om förutsättningarna för att använda konkurrenslösningar inom rikssjukvården försämras minskar sjukvårdshuvudmannens möjlighet att uppnå låga sjukvårdskostnader med hög kvalitet.” Här i kammaren diskuterar vi ofta hur man kan ha kostnads kontroll och bedriva en effektiv sjukvård. Därför är det viktigt att lyssna på vad Konkurrensverket säger i sitt remissyttrande. Man bör ta detta på allvar, tycker vi moderater.

Detta är speciellt allvarligt med tanke på att vi tidigare har debatterat en stopplag. Även om just detta betänkande inte handlar om någon stopplag kan det få motsvarande effekter på sjukvården. Det vill vi inte se.

Ett annat remissvar som är viktigt kommer från Riksorganisationen för vård och omsorg utan vinstsyfte, Famna. Man konstaterar där att det råder oklarhet om hur lagförslaget skulle påverka privata och idéburna organisationer och om det kommer att vara möjligt för landstingen att upphandla rikssjukvård. Det bör därför klargöras att landstingen har rätt att upphandla rikssjukvård av privata och idéburna organisationer.

Ännu ett remissyttrande som vi vill att man tar med i den fortsatta behandlingen kommer från Riksförbundet Sällsynta diagnoser. De påpekar att centraliseringen av vården bör omfatta inte bara den högspecialiserade vården utan också andra vårdinsatser som personer med sällsynta diagnoser får under sin livstid. Vi instämmer i denna bedömning och noterar att regeringen i sitt förslag tyvärr inte har beaktat behovet av en sammanhållen vård för dessa patientgrupper.

Som Ingrid Burman tidigare har nämnt finns det också saker i förslaget som är viktiga och bra. Det vill jag också peka på. Vi behöver en ökad samordning, men det behövs också på andra områden, inte bara när det gäller rikssjukvården. Vi ska snart debattera IT här i ett försök att få ett samlat grepp om IT-systemen. Vi behöver säkert mer av nationellt tänkande inom sjukvården på många andra områden än bara detta.

Vi vet att behovet av samarbete skär rakt genom kliniska verksamheter. Det är i praktiken omöjligt att avgränsa detta på ett tydligt sätt. Vi behöver därför, herr talman, en sjukvårdspolitik som stimulerar samarbete inom alla sjukvårdens verksamheter och inte bara inom den högspecialiserade rikssjukvården.

Anf. 11 ERIK ULLENHAG (fp):

Herr talman! Låt mig inledningsvis yrka bifall till reservation 2. Vi står självklart bakom även våra andra reservationer, men för tidsvinande nöjer vi oss med att yrka bifall till reservation 2.

Sverige är på många sätt ett litet men stort land. Vi är ett litet land när det gäller antal invånare, men vi är ett stort land till ytan. Vi har olika förutsättningar beroende på om vi är i Norrbotten, i Uppsala eller i Skåne. Detta avspeglas också i sjukvårdens förutsättningar.

Tyvärr får man inte samma vård oavsett var man bor i landet. Ibland är det inte så allvarligt; det kan röra sig om regionala skillnader som är försvarbara. Men ibland är det allvarligt. Under det senaste året har vi sett diskussioner om regionala skillnader när det gäller cancervård. Jag och Folkpartiet är rätt övertygade om att människor inte kommer att acceptera sådant i längden. En kvinna som har fått bröstcancer i Skåne accepterar inte att hon får sämre medicinering eller sämre behandling än om hon hade drabbats av samma sjukdom någon annanstans.

Folkpartiet tror att vi på ett antal punkter behöver ett starkare nationellt grepp om sjukvården. Vi behöver exempelvis en nationell handlingsplan för cancervården. Vi måste också fundera på hur vi organiserar vården, så att vi kan använda sjukförsäkringens resurser lite smartare. Vi ska inte betala ut passiva sjukskrivningspengar, utan de ska användas till vård och rehabilitering i stället. Genom att lägga ned landstingen och slå samman landstingens och sjukförsäkringens resurser till något vi har valt att kalla vårdregioner kan man se till att människor får vård och rehabilitering i stället för att passivt gå sjukskrivna och bli allt sjukare.

Det vi i dag debatterar, det vill säga rikssjukvård, är ett steg i rätt riktning. Det går i den riktning som jag har visat på – det vill säga mot ett starkare nationellt grepp inom vissa områden, i det här fallet den högspecialiserade vården. Men vi behöver också stärka det nationella greppet för de människor som inte är så många. Det handlar om små grupper av patienter som har stort vårdbehov men som inte är så många att de finns representerade i alla landsting, och de finns inte överallt i landet. Anne Marie Brodén nämnde Riksförbundet Sällsynta diagnoser. Ingrid Burman talade om grupper av personer med funktionshinder som man borde ta ett nationellt grepp om. Där går regeringen för långsamt fram. Trots att det råder enighet här i riksdagen har vi inte kommit framåt. Jag hade hoppats att detta skulle finnas med i dag.

Det finns några saker när det gäller rikssjukvården som vi skulle ha velat ha annorlunda. Den första är att man även här ser hur Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet är rädda för privat driven vård. Som förslaget i dag ser ut – och som kommer att röstas igenom – kommer vi inte att kunna ha några privata vårdgivare som driver rikssjukvård. Den stora frågan är: Varför? Om vi offentligt finansierar en verksamhet, varför ska vi då inte se till att de som är bäst på att utföra vården och kan ge människor bäst vård ska kunna göra det? Varför kan vi inte öppna upp för en mångfald även i fråga om rikssjukvården? Det är för mig obegripligt. Ytterst drabbar detta patienterna och dem som jobbar för en monopolarbetsgivare – det vill säga landstingen – och inte får fler arbetsgivare att välja mellan.

Den andra är att vi skulle vilja se en annan sammansättning av rikssjukvårdsnämnden. Vi skulle vilja ha en brukarmedverkan så att personer med funktionshinder kunde finnas med i det som rör deras diagnoser, eller så att patienter med andra sjukdomar kunde finnas med när det gäller deras sjukdomar. På så sätt får vi in patientperspektivet även i rikssjukvården, och det missar vi tyvärr i det förslag som majoriteten kommer att rösta igenom i dag.

När man lyssnar på Ingrid Burman märker man att valet närmar sig. Hon säger: Jag var på en debatt för någon vecka sedan. Där diskuterade vi ojämställdheten i vården. Och eftersom ingen annan än Vänsterpartiet stöder reservation 5 i betänkandet 2005/06:SoU23 *Rikssjukvård*, där det talas om genusperspektiv, är det inget annat parti som bryr sig om jämställdheten i vården.

Så är det ju inte, men vi är ganska nära en valdag. Det är förklaringen. Man låtsas att ens politiska motståndare inte står för vissa åsikter just därför att man är nära ett val.

Ingrid Burman vet att Folkpartiet på alla sätt strävar efter en ökad jämställdhet inom vården. Vi ser samma problembild. Ojämställdheten och könsrollerna slår igenom även när man provar ut mediciner. Under lång tid har mediciner varit provade på män i stället för på kvinnor, och oftast då på unga eller medelålders män och inte på äldre, vårdbehövande kvinnor. Det är ett jätteproblem.

Ingrid Burman vet att Folkpartiet vill se till att de dolda kvinnosjukdomarna kommer upp på agendan. Det handlar om fibromyalgi och om vestibulit – det är en sjukdom som innebär att sexlivet blir fullständigt förstört för kvinnor, och den har inte fått tillnärmelsevis samma upp-

märksamhet som olika potenshöjande läkemedel för män. Det vet Ingrid Burman.

Ingrid Burman vet att Folkpartiet och andra partier har lyft fram problemen i hjärtsjukvården. Vi vet inte riktigt hur symtomen ser ut för kvinnor som drabbas av hjärtinfarkt, till skillnad från män, därför att vi har forskat alldeles för lite om detta. Där är vi överens.

Sedan tror jag inte att lösningen på ojämställdheten i vården – och Ingrid Burman tror nog inte det heller – är att rösta ja till reservation 5 i detta betänkande. Det finns en rad olika lösningar. En av dem är att öppna för en mångfald i vården, så att vi får fram nya alternativ.

Med detta, herr talman, vill jag sammanfatta Folkpartiets ståndpunkt: Detta är ett litet steg i rätt riktning. Det innebär ett lite starkare nationellt grepp om den högspecialiserade vården, men det skulle behöva göras mycket mer.

Anf. 12 INGRID BURMAN (v) replik:

Herr talman! Det är bra att Erik Ullenhag redovisar att Folkpartiet är ett parti som driver detta med kvinnors situation i vården.

När vi diskuterar jämställdhet i vården är alla partier med. När det anordnas en separat debatt som den 1,6-miljonerklubben höll pratar alla om jämställdhet i vården. Tänk vad alla är eniga om kvinnors situation i vården och om att vi behöver göra någonting åt den! Sedan kommer vi till diskussioner och betänkanden om sjukvården, och då pratar ingen om det längre. Det är bara i den särskilda debatten vi talar om det.

Jag menar att det här är *en* del av sjukvården, och den ska naturligtvis också genomsyras av ett genusperspektiv. Jag tror inte alls att man löser frågan, om den högspecialiserade vårdens ansvar för att se till att kvinnor och män får likvärdiga villkor, genom att säga att vi ska ha ett genusperspektiv. Men det är en början. Då tvingas man diskutera det här. Och jag vill att det ska finnas ett genusperspektiv när man diskuterar högspecialiserad vård. Man ska tvingas göra precis det som Erik Ullenhag nu gjorde i talarstolen, nämligen redovisa att det finns skillnader. Då är detta, att säga att det krävs ett genusperspektiv, ett redskap.

Men jag är glad ju fler partier som lyfter upp det här i diskussionen, i vardagen, på alla områden där vi möter människor. Och det är fortfarande möjligt att både yrka på och rösta för den här reservationen. Då kanske vi kan få en majoritet. Då kanske den diskussionen också kan föras när man går vidare med rikssjukvård.

Anf. 13 ERIK ULLENHAG (fp) replik:

Herr talman! Verklighetsbeskrivningen är inte riktigt korrekt. Det är det som jag vänder mig emot. Ingrid Burman säger så här: Förra veckan när alla partier debatterade var alla överens, men i riksdagen är det ingen som bryr sig om de här frågorna.

Ganska nyligen debatterade vi ett stort betänkande om hälso- och sjukvårdens utveckling. Där fanns det yrkanden och förslag från Folkpartiet om att vi skulle lyfta upp just de sjukdomar som jag nämnde, fibromyalgi och vestibulit. Det fanns yrkanden från Folkpartiet om att vi skulle se till att lyfta upp situationen för kvinnor som drabbas av hjärtsjukdomar, men dem röstade Ingrid Burman emot.

Det skulle inte falla mig in att säga: Bara för att Ingrid Burman röstade emot Folkpartiets lösningar för att lyfta jämställdheten i vården struntar Ingrid Burman i jämställdheten i vården. Jag menar att Vänsterpartiet gör en hel del och har en del andra lösningar. En del av dem tror jag på. En del andra tror jag inte på. Men att säga att vi inte bryr oss om det här är fel. Du har själv varit med och röstat ned mycket kloka förslag ganska nyligen. Men jag håller med om att vi båda två behöver göra en hel del för att uppmärksamma situationen kring jämställdhet i vården.

Sedan är det en jämställdhetsdiskussion när det gäller vårdpolitiken där Vänsterpartiet alltid slår knut på sig självt och gör bort sig, och den gäller de offentliganställda kvinnorna. Tidigare hade kvinnor i Sverige en monopolarbetsgivare, och det var familjen. Numera har majoriteten av kvinnorna i Sverige en annan monopolarbetsgivare, och det är den offentliga sektorn.

Resultatet av att kvinnor till skillnad från män inte kan välja arbetsgivare är sämre arbetsvillkor och lägre lönenivåer. Men där finns det ideologiska skygglappar som är nedärvda sedan mycket länge, som gör att Vänsterpartiet är emot privat driven vård eller att kvinnor själva ska få starta ett kooperativ eller kunna styra över sin vardag och driva företag. Så länge man är det kommer man aldrig att kunna klara av en av de stora feministiska utmaningarna, det vill säga att se till att lyfta upp kvinnolönerna i Sverige.

Anf. 14 INGRID BURMAN (v) replik:

Herr talman! Vi ska vidga den här diskussionen – jag ska återkomma till det. Men låt mig först konstatera att vi hittills har undvikit de exempel som Erik Ullenhag nu nämner, det vill säga att vi i socialutskottet skulle börja titta på enskilda sjukdomar. Vi har sagt att det mer är specialisterna som ska göra det.

Vad Vänsterpartiet driver är att man ska ge redskapen för både lands-ting och rikssjukvård och annat när det gäller att titta på saker utifrån ett genusperspektiv. Jag tror att det är bättre att se till att sjukvården i sin helhet har att begrunda mäns och kvinnors olika villkor än att vi tittar på enskilda sjukdomar.

Sedan måste vi också se till att de stora breda folksjukdomar som ofta är kvinnosjukdomar får ett större utrymme. Det ska man också skapa redskap för. Men när det gäller att titta på de enskilda diagnoserna har det hittills varit en gemensam överenskommelse i socialutskottet om att expertisen mer ska göra det. Av den anledningen har vi hittills inte stött den delen.

När man sedan börjar tala om att marknaden ska komma till rätta med kvinnors villkor ute på arbetsmarknaden vill jag bara påminna Erik Ullenhag och andra om hur det ser ut för handelsanställda kvinnor som har många arbetsgivare att välja mellan. De lever med låga, undervärderade löner, dåliga arbetsmiljöer och deltidsvillkor.

Men, för att återgå till grundfrågan, jag tycker fortfarande att det är synd att inte fler partier tycker att det är viktigt att vi diskuterar genusperspektiv inom vårdens alla områden. Vad Vänsterpartiet har motionerat om är att vi ska göra det även när det gäller den högspecialiserade vården. Vi blev tyvärr ensamma om den uppfattningen. Det tycker jag är tråkigt.

Jag tycker att det är bra om Erik Ullenhag nu ansluter sig till detta och tycker att det här också är ett redskap som vi behöver använda.

Anf. 15 ERIK ULLENHAG (fp) replik:

Herr talman! Efter det här replikskiftet kan man väl konstatera att det som Ingrid Burman sade från början inte riktigt stämde, det vill säga att ingen annan bryr sig om jämställdhet i vården. Det var det du sade. Du sade: När vi träffas för debatt är det viktigt med jämställdhet, men när vi beslutar i riksdagen är det likadant varje gång. Då bryr man sig inte om kvinnors sjukdomar.

Vi kan konstatera att så är det inte. Jag vill inte göra mig till tolk för alla här i kammaren, men det gäller inte bara Folkpartiet, även om jag tycker att vi har en bra politik för att lyfta kvinnors situation i vården. Vi har en bra politik för att se till att det inte blir kvinnors sjukdomar som alltid glöms bort. Men det är faktiskt fler partier som har lyft upp den här frågan. Det är inte bara Vänsterpartiet som gör det, och enda lösningen är inte att rösta för reservation 5 som Vänsterpartiet har lagt fram i just det här betänkandet.

Sedan gäller det frågeställningen kring om det ska vara offentliga monopol eller inte. Jag kan hålla med Ingrid Burman, trots att det är några månader fram till valet, om att det här inte är den enda lösningen. Att man bryter ned offentliga monopol och tillåter att även kvinnor startar företag är inte hela lösningen när det gäller att se till att bryta löneskillnader och förbättra arbetsvillkoren, men det är en viktig del av lösningen.

Det är så konstigt att i just de sektorer där kvinnor jobbar vill politiker förbjuda människor att starta företag. Vad blir resultatet av det? Ja, resultatet blir att alla de idéer som kvinnor runtom i vården i offentlig sektor har inte tas till vara och inte kan utvecklas i egna företag. Resultatet blir att anställda i den offentliga sektorn inte får samma inflytande över sin tillvaro som de annars skulle ha fått, och det vet ju Ingrid Burman. Det borde du veta ifall du har träffat kooperativ inom vården, ifall du har träffat personer som har startat eget. Jag tänker på den glädje som finns när man träffar en sjuksköterska som säger: Under 20 års tid stångade jag min panna blodig i den offentliga sektorn. Där kunde jag inte ha inflytande över min tillvaro. Men nu när jag är med i hemsjukvårdsteamet, som drivs kooperativt eller privat, har jag en helt annan möjlighet att göra ett bra jobb varje dag och ge de människor jag ska vårda en bra vård.

Anf. 16 CHATRINE PÅLSSON (kd):

Herr talman! Det var en intressant replikomgång. Jag lyssnade på den med stort intresse, och jag vill ställa en fråga till Ingrid Burman.

När det gäller jämställdhet i vården har faktiskt Ingrid Burman haft tolv hela år på sig att, med pondus och kraft, försöka övertyga Socialdemokraterna om att detta är viktigt. Då vill jag fråga: Har inte Ingrid Burman och Vänsterpartiet varit tillräckligt kraftfulla, eller begriper inte Socialdemokraterna att det bör vara jämställdhet i vården på alla olika nivåer? Det är min fråga till Ingrid Burman.

Herr talman! Kristdemokraterna har yrkat avslag på den här propositionen. Vi har inte gjort det för att vi inte tycker att det finns anledning att diskutera frågan. Vissa behandlingar och sjukdomar är så speciella och också ovanliga att man behöver bygga upp en liten riksresurs för att kunna hantera de situationerna bra. Det är riktigt. Men vi undrar varför man inte inväntar Ansvarskommittén, den kommitté som redan har jobbat några år och har ett par år till på sig. Den har faktiskt till uppgift att bland annat analysera och bedöma hur strukturen och uppgiftsfördelningen mellan stat, landsting och kommuner påverkar förutsättningarna att styra hälso- och sjukvården.

Kommittén ska också se över om den finner det motiverat att föreslå förändringar av nuvarande struktur och uppgiftsfördelning för att förbättra styrningen och därigenom skapa bästa möjliga förutsättningar för att utveckla vårdens kvalitet, tillgänglighet och effektivitet.

Vi anser att den högspecialiserade vården är en väldigt viktig del av kommitténs arbete. Därför ser vi att man inte nu bör fatta beslut i den här frågan. Samtidigt saknas tillräckliga resonemang i propositionen om alternativa lösningar för hur den högspecialiserade vården och rikssjukvården ska hålla god kvalitet och tillgänglighet.

Man måste ha klart för sig att om man inte har sett till helheten kan det vara förödande att fatta delbeslut. Resonemanget är viktigt, och det tycker vi att man ska fortsätta att föra. Men man bör invänta och se till att utredningen gör sitt arbete färdigt först för att komma till en bra slutsats.

Med det, herr talman, yrkar jag bifall till reservation nr 1, som avser avslag på propositionen.

Anf. 17 INGRID BURMAN (v) replik:

Herr talman! Chatrine Pålsson ställde en fråga, och frågor ska naturligtvis få sina svar. Men innan jag lämnar svaret på den frågan ber jag att få yrka bifall även till reservation nr 5, som handlar om genusperspektivet.

Jag ger därmed även Chatrine Pålsson möjlighet att rösta för ett genusperspektiv när det gäller den högspecialiserade vården. Jag är väldigt nyfiken på om Chatrine Pålsson tänker göra det eller om hon tänker avslå den reservationen.

När det gäller att jobba för en ökad jämställdhet inom vården måste jag konstatera att det säkert inte har gått framåt på det sätt som jag eller den socialdemokratiska regeringen hade önskat. Under åtta år har vi jobbat ganska strukturerat gemensamt med det. Vi har fått fram Socialstyrelsens rapport och kartlagt var bristerna finns, och vi har också börjat jobba med verktygen.

Att Vänsterpartiet för sin del väljer att jobba tillsammans med Socialdemokraterna är därför att vi vet att det är offentlig sektor som har burit kvinnors självständighet och jämställdhet. Vi vet att det är de offentliga försörjningssystemen som har gjort att kvinnor har gått från att vara beroende av män för sin försörjning.

Vi vet att det är de strukturerna som bär kvinnors ökade jämställdhet i Sverige. Vi vet att Kristdemokraterna och andra borgerliga partier aktivt har jobbat mot de grundläggande strukturerna för att öka jämställdheten. Men vi vet också att vi har mycket kvar att göra.

Jag ser gärna att delar av det viktiga arbetet att se till att kvinnor ges vård på mer jämlika villkor med män sker tillsammans med Kristdemokraterna när Kristdemokraterna har bra förslag som icke finansieras med att man raserar välfärdssystemen.

Anf. 18 CHATRINE PÅLSSON (kd) replik:

Herr talman! Jag kommer inte att rösta för bifall till reservation nr 5. Jag har yrkat avslag på propositionen, och då tillhör det väl god ton att vara logisk med det avslagsyrkandet.

Gudrun Schyman var väldigt missnöjd över hur man hade lyckats från Vänsterpartiets sida att påverka jämställdheten med regeringen. Det är ett av skälen till att hon har startat Feministiskt initiativ. Jag tycker att det var bra att man sade att man var missnöjd med det. Men jag kan inte tro att Ingrid Burman inte hade kunnat göra mer om hon hade tyckt att det varit viktigt med jämställdhet.

Det gäller inte minst kvinnors och mäns löner, till exempel. Det är en annan sådan sak där det fortfarande inte är jämställdhet ens på Regeringskansliet, eller hur? Ingrid Burman säger att den offentliga sektorn har burit kvinnors jämställdhet. Jag kan inte förstå att kvinnors jämställdhet och frihet ska gynnas av ett monopol. Det förstår jag inte.

Det är just det vi ser i samtliga fackliga organisationer inom vården. Man vill ha alternativ och mångfald i vården. Det är för att det finns en monopolställning som man inte har fått upp lönerna på ett bättre sätt. Det är inte så att kvinnors frihet gynnas av monopol.

Anf. 19 INGRID BURMAN (v) replik:

Herr talman! Det är bra att vi ser till att det finns en jämställdhetsdiskussion när vi diskuterar sjukvård. Det är bra att vi lyfter de delarna.

När det gäller kvinnors löner vet Chatrine Pålsson mycket väl att det är ett prioriterat område inte minst för Vänsterpartiet. För att förstärka de offentliga arbetsgivarna har i dag kommuner och landsting mer pengar. Det är ett ansvar som vi menar att de offentliga arbetsgivarna måste ta för att höja kvinnor löner.

Vi vet också att lönegapet mellan kvinnor och män sakta men säkert har börjat minska, men det går i alldeles för långsam takt. När vi jämför de löner som sätts inom privat sektor ligger de kvinnodominerade yrkena väldigt långt efter. Där måste man ta ett ytterligare större ansvar.

Vi vet att marknaden inte löser detta. Monopolet är ingen hämsko när det gäller att utveckla kvinnors löner. Det handlar om en värdering där kvinnors arbetsområde ständigt undervärderas och där mannens arbetsområde är norm – allt detta vet vi.

Hur ska vi då gå vidare för att jobba med detta angelägna område? Vi ska jobba med strukturerna. Där skiljer sig Kristdemokraterna och Vänsterpartiet åt. Vi ska jobba med strukturer och skapa redskap. Tittar jag på vården har de tre partier som nu har jobbat tillsammans några år börjat jobba på det sättet.

Socialstyrelsens genomlysning var ett beställningsverk från de tre partierna, och rapporten kom. Nu börjar vi jobba med redskapen utifrån det. Redskap är till exempel att sätta jämställdhetsmål inom de olika områdena, eftersom man då kan mäta och jobba emot dem.

Vad Vänsterpartiet försöker göra i det här betänkandet är att få in genusperspektivet i den högspecialiserade vården. Trots allt måste jag konstatera att vi hittills är ensamma om detta.

Prot. 2005/06:116
4 maj

Rikssjukvård

Anf. 20 CHATRINE PÅLSSON (kd) replik:

Herr talman! Jag vet inte vad jag ska säga. Jag har aldrig påstått att Kristdemokraterna och Vänsterpartiet har en gemensam ideologi på något område. Vänsterpartiet talar om monopol och värn av system mer än verksamheten. Kristdemokraterna talar om mångfald där verksamheten och kvaliteten är det absolut centrala.

När det gäller grundsynen att vi ska ha lika lön för lika arbete vågar jag säga att alla borgerliga partier är fullt eniga om det. Men när man har stött regeringen i tolv år tycker jag att man borde ha kommit längre. Det är min åsikt. Jag hade inte känt mig nöjd om jag suttit i en regering i tolv år och inte hade lyckats bättre.

Jag är naturligtvis glad att frågan lyfts fram. Men vi är många som har jobbat för detta på olika sätt, som Erik Ullenhag sade. Vi vet att man för de kvinnodominerade yrkena nu enligt Vänsterpartiet fortsättningsvis bara ska ha en arbetsgivare. Man vill inte ha det så i framtiden.

Därför är det en jämställdhetsfråga av stora mått att vi ser till att vi inte stänger för mångfald utan öppnar för mångfald. Då kan fler både kvinnor och män starta eget och få sin livsdröm att gå i uppfyllelse med hög kvalitet och ett gott bemötande för patienterna.

Det tror jag är nödvändigt för framtidens utveckling. Jag tror alltså inte att monopol är en lösning på riksplanet eller på det kommunala eller regionala planet. Ska vi få jämställdhet på olika områden och frihet att välja måste det till mångfald.

Anf. 21 LARS-IVAR ERICSON (c):

Herr talman! Att människor i alla åldrar oavsett bostadsort får ett så gott bemötande som möjligt inom hälso- och sjukvården är för Centerpartiet en viktig fråga. Att bli bemött med respekt och empati på sjukvårdens olika nivåer betyder mycket för vårt välbefinnande och för att vi ska bli så friska som möjligt när vi drabbas av olika sjukdomar. Lyckligtvis behöver de flesta av oss inte utnyttja det som vi i dag debatterar – riks-sjukvård – men för den skull får den inte vara mindre angelägen utan måste utformas på ett sätt som blir så bra som möjligt både för vårdgivare och för vårdtagare.

Centerpartiet är i stort sett nöjt med det som framförs i betänkandet. Vi delar uppfattningen att det krävs mera samarbete inom den högspecialiserade vården. Detta medför i sin tur en bättre vårdkvalitet och en ekonomiskt mera effektiv verksamhet. Patientsäkerheten och behandlingsresultaten blir bättre.

Nämnden för rikssjukvård får en viktig uppgift genom att de ska fatta beslut om vilken hälso- och sjukvård som ska utgöra rikssjukvård och besluta om tillstånd att bedriva sådan sjukvård. Vi välkomnar att de sex sjukvårdsregionerna är representerade i nämnden och att deras representanter som en samlad majoritet kan ge en god inblick i aktuella förhållanden inom hälso- och sjukvård i hela landet.

Herr talman! Alla goda krafter ska samverka för att vi ska få en så bra hälso- och sjukvård som möjligt. Därför är det något uppseendeväckande

att man inte har sett till den resurs som andra vårdgivare än landsting kan vara även när vi talar om rikssjukvård.

Den högspecialiserade sjukvården utvecklas ständigt och då inte endast inom den landstingsdrivna region- och rikssjukvården. Därför borde det vara möjligt att ta till vara det som privata vårdgivare kan bidra med så att även de ska kunna ge rikssjukvård. Vi efterlyser att regeringen omarbetar förslaget till ändring av hälso- och sjukvårdslagen så att det klart och tydligt framgår att privata vårdgivare med offentlig finansiering ska kunna bedriva rikssjukvård. Det är viktigt att slå fast att även privata vårdgivare kan stå för värdena kvalitet, kompetens och patientnytta.

Herr talman! I detta betänkande förekommer orden "samverkan" och "samordning" ofta, och dessa borde vara positiva ord om de används så att de gynnar vårdtagarna och deras anhöriga. Tillgången till högspecialiserad sjukvård är så viktig att vi förutom att ta vara på resurserna i Sverige genom ökad samordning och samarbete också måste vara öppna för att utöka samarbetet med de nordiska länderna och naturligtvis med medlemsländerna i EU.

Jag yrkar bifall till reservation 2.

Anf. 22 JAN LINDHOLM (mp):

Herr talman! Hälso- och sjukvården har varit en landstingsangelägenhet under lång tid. Men vi har under de senaste åren sett en ökning av samordningen mellan landstingen, inte minst genom exempelvis regionförsöken i Skåne och Västra Götaland. Många landsting är för små. De har faktiskt för få potentiella patienter inom många diagnoser i dag för att de ska kunna klara av att själva upprätthålla kompetensen inom landstinget för vissa diagnosgrupper men också för att politiskt kunna motivera inför sina medborgare många dyra utrustningar som erfordras för en del mindre patientgrupper.

Med den ökade kunskap som vi har fått och med de nya metoder som har utvecklats har det bildats specialiteter inom specialiteter. Det har utvecklats smalare och djupare nischer där kravet på befolkningsunderlaget för att man helt enkelt ska kunna upprätthålla specialiteten har ökat. Vi kanske snart står inför det faktum att även hela vårt land är för litet för att upprätthålla ett underlag för kompetens för ingrepp av vissa slag och vissa behandlingar. Det är möjligt att det är så på något område i dag, fastän jag inte känner till det.

Samtidigt har vi ett växande krav på närhet i vården. Det är inte bara individen som vill att vården ska vara så nära som möjligt. Många företag kräver närhet till ett sjukhus för att etablera sig på en ort. Det kan också vara så att vissa verksamheter inte tillåts etablera sig på en ort på grund av att det inte finns närhet till ett sjukhus. Stålverket ska kanske läggas ned om akutmottagningen försvinner.

Det är en dimension som jag tror glöms bort i den som jag ofta upplever ganska Stockholmsfixerade debatten i riksdagen. Vi som kommer från mindre orter tycker kanske att detta är en av de viktigaste frågorna när det gäller sjukvårdens existens i lokalsamhället.

I den nationella handlingsplanen för vård och omsorg om äldre tycker jag att det är ganska tydligt att regeringen vill se en utveckling där kommunerna övertar alltmer av vårdansvaret för gruppen äldre. Det allt vanligare kravet att vårdinstanserna och vårdens villkor ska vara lika över

hela landet oavsett var man bor är någonting som drar åt andra hållet, det som stöder tanken att man borde ha alltmer nationellt styrande av vården. Det finns många parametrar i detta.

Utifrån denna bakgrund, herr talman, tycker jag ändå, när man väger samman, att det är ganska bra initiativ i propositionen om nationell samordning av rikssjukvården. Därför står vi efter bearbetningen av förslaget i utskottet i huvudsak bakom förslaget i betänkandet.

Naturligtvis står vi också bakom våra reservationer. Jag hade tänkt efter ordväxlingen här yrka bifall till reservation 5, och nu kan jag göra det utan att antalet röstningar ökar. Jag ställer mig bakom den reservationen. Jag tycker att debatten visar att det är bra om alla får möjlighet att ta ställning till den. Annars nöjer jag mig med att yrka bifall till reservation 8. Det blir alltså reservationerna 5 och 8. Vi har ytterligare en, men jag avstår från att yrka på den eftersom man vet hur utfallet blir.

Jag lyfter fram reservation 8 därför att vi från Miljöpartiet tycker att regeringen i arbetet har glömt bort patienter med sällsynta diagnoser. Denna grupp har ett lite annorlunda problem genom att de ofta inom sitt vårdområde, landstinget, är så sällsynta att det inte ens finns någon kompetens att ge dem korrekt diagnos från början. Det händer ofta att de inte i tid remitteras till något ställe i landet där det finns en kunskap för att ge dem korrekt behandling och vård.

Vi har i reservation 8 försökt beskriva de brister som vi ser med den föreslagna ordningen för rikssjukvård. Vi är oroliga för att dessa patienter fortfarande kommer att kunna ramla mellan stolarna, som man brukar säga. Det hade varit väldigt bra om propositionen tydligt hade pekat ut behovet av ett nationellt centrum för sällsynta diagnoser där man kan få tillräckligt underlag för att behålla kompetenser, ge behandling och stötta vården på hemorten med både erfarenhet och utbildning. Det är ofta det som behövs. På ett sådant centrum skulle man kunna utveckla kunskapen och bedriva forskningsverksamhet.

Jag hoppas att riksdagen ställer sig bakom reservation 8. Men om man inte skulle göra det har vi skrivit ett särskilt yttrande, nämligen att både regeringen och Socialstyrelsen i sitt fortsatta arbete med Rikssjukvårdsnämnden kan titta på våra förslag. Jag hoppas att man där tar med sig kloka synpunkter och säkerställer att dessa grupper inte hamnar i kläm. Tyvärr är det ofta de minsta grupperna som glöms bort, men man behöver inte vara mindre viktig bara för att man råkar representera ett sällsynt eller ovanligt behov.

Det kanske retar någon när man under ett valår säger att de 7 000 medlemmarna i Riksförbundet Sällsynta diagnoser kanske inte är den allra hetaste valgruppen för de politiska partierna. Men det skulle hedra politiken om man kunde visa att även en liten grupp – ett litet särintresse – också är viktig. Jag tycker att man ska stödja reservation 8.

Herr talman! Jag väntar fortfarande på byggstarten för dubbelspåret mellan Falun och Borlänge.

Anf. 23 CONNY ÖHMAN (s):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationerna.

Det är oerhört viktigt att vi fortsätter att bygga ut närsjukvården i Sverige. De allra största vårdbehoven ska behandlas nära patienten, och

de vanligaste sjukdomarna är också möjliga att behandla nära patienten. Men vi måste alltid organisera vår sjukvård så att vi självklart även kan ta hand om dem med sällsynta diagnoser. Vi har sedan snart 25 år tillbaka i tiden en indelning av Sverige i sjukvårdsområden kopplade till universitetssjukhus. Där planeras handkirurgi, plastikkirurgi, thoraxkirurgi, neurokirurgi och typiska regionspecialiteter. Vi har goda erfarenheter av verksamheten. Man gör ett seriöst jobb i samverkansnämnderna för att diskutera sig samman om vilka resurser som behövs i dessa och en del andra specialiteter. Ganska länge har uppfattningen varit att man behöver ungefär en miljon i befolkningsunderlag för specialiteterna. Det gäller fortfarande.

Självfallet finns diagnoser som är sällsynta och där det behövs ett större befolkningsunderlag än den dryga miljonen. Propositionen och betänkandet handlar om att få en struktur på hur besluten ska fattas i de sammanhangen. Vi har varit utan en sådan struktur i ett antal år. Många gånger handlar det om att tung utrustning behövs för att kunna bedriva vården. Det behövs en viss volym för att man ska bli duktig på att behandla de sällsynta sjukdomarna. Det behövs någon specifik kompetens för att utföra ett bra jobb med de sällsynta diagnoserna.

Med förslaget i propositionen, som utskottet ställer sig bakom i betänkandet, får vi från den 1 januari nästa år en struktur för beslutsfattandet i dessa frågor. Det är fråga om områden som många gånger kräver en nära koppling till forskning och utveckling. Därför är det, i varje fall i min värld, naturligt att det är på de svenska universitetssjukhusen det finns förutsättningar för att driva på utvecklingen om dessa diagnoser. Långtifrån all utveckling sker i vårt land på det här området. Mycket handlar om att ta hem den kunskap och kompetensutveckling som sker över hela jordklotet till våra svenska patienter. Då måste det finnas ett antal spjutspetsar som sysslar med detta på heltid, och då är för vissa diagnoser landet ett lämpligt upptagningsområde.

Vi ska inte blunda för att i ytterligt sällsynta fall räcker inte ens en gång Sveriges nio miljoner invånare för att organisera viss vård. Det förekommer redan i dag – i väldigt liten omfattning – att man remitterar svenska patienter till internationella centrum för vissa mycket specifika behandlingar. Den möjligheten måste självfallet finnas kvar i framtiden.

Brännskadevård har nämnts många gånger som ett sådant exempel. Omstruktureringen av barnhjärtkirurgin i Sverige har nämnts som ett annat exempel. Men det finns en lång lista på sällsynta diagnoser. Dessa områden finns inte alltid med i den svenska sjukvårdsdebatten, men det är oerhört viktigt att det finns en struktur för hur vi ska organisera våra resurser för dessa patientgrupper. Det handlar om att få en patientsäkerhet eftersom det verkligen är fråga om sällsynta diagnoser, och det behövs en viss volym för att verkligen bli duktig på dem. Det handlar om att faktiskt ta till vara våra resurser i vården på ett effektivt sätt. Det är inte effektivt i detta lilla land att köpa dyra, tunga utrustningar som kanske inte används på ett optimalt sätt. Om inte dessa resurser samordnas kommer ett antal läkare, sjuksköterskor med flera att syssla med dessa diagnoser så sällan att det blir helt omöjligt att upparbeta en kompetens på dessa områden.

Jag är övertygad om att när verksamheten väl är sjösatt och man börjar diskutera de olika områdena kommer de svenska landstingen – framför allt de med universitetssjukhus – att erbjuda sina tjänster på alla tänkbara områden som finns inom det smala vårdområdet. Nämnden, där samverkansnämnderna kommer att finnas representerade, kommer att få en delikat uppgift att besluta om lokaliseringen av olika saker. Men det blir ett nationellt gemensamt beslutsunderlag och ett gemensamt nationellt beslutsfattande när det gäller denna lilla strimma av svensk sjukvård. Det är utmärkt att vi har det vid sidan av det jobb som i dag görs av de svenska samverkansnämnderna när det gäller att diskutera organisationen av den övriga högspecialiserade sjukvården.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 10 maj.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.17 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

7 § Frågestund

Frågestund

Anf. 24 TREDJE VICE TALMANNEN:

Det har blivit dags för veckans frågestund. Vi hälsar följande statsråd välkomna: Finansminister Pär Nuder, utbildnings- och kulturminister Leif Pagrotsky, justitieminister Thomas Bodström, statsrådet Morgan Johansson och försvarsminister Leni Björklund.

Tillfällig vapenamnesti

Anf. 25 BEATRICE ASK (m):

Fru talman! I går beslutade riksdagen för andra gången att begära att regeringen låter införa en tillfällig vapenamnesti.

Bakgrunden är att vi vet att det finns en hel del illegala vapen och ammunition runt om i Sverige som ställer till det både vad gäller kriminalitet och annat. Genom att erbjuda den breda allmänheten att lämna in vapen till polisen utan risk för att man ska bli dömd för vapenbrott kan mängden vapen i omlopp minska.

När den förra borgerliga regeringen genomförde en sådan här vapenamnesti 1993 lämnade man in över 17 000 skjutvapen och 15 ton ammunition.

Min fråga till justitieministern, eftersom vi har beslutat detta tidigare och inget har hänt, är: När kommer justitieministern att agera för att denna gång genomföra den tillfälliga vapenamnesti som riksdagen nu har begärt? Kan vi räkna med ett initiativ före semestrarna?

Anf. 26 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Ja, Beatrice Ask, det kan man. Som du väl känner till har vi gjort ett ganska omfattande arbete när det gäller bekämpande av illegal vapenhantering. Vi har också sagt att vi kommer att gå vidare med den vapenamnesti som det finns enighet om och som också riksdagen har begärt. Det har jag sagt tidigare i en interpellationsdebatt för ett par veckor sedan. Det kommer att ges besked om det före semestern.

Anf. 27 BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Jag känner väl till de förslag som regeringen har lämnat, och är glad för att man bland annat har föreslagit att polisen nu ska få söka vapen i fordon. Det är någonting som vi moderater har krävt länge.

Desto mer förvånad – eller glad – blir man då över att regeringen tänker ta fram en sådan här vapenamnesti eftersom socialdemokraterna här i riksdagen avslag den begäran som fanns på kammarens bord.

Det är fantastiskt bra att regeringen nu kommer att genomföra detta, men låt mig då få återupprepa frågan: Kommer initiativet redan före sommaren? Eller när ska vi kunna förvänta oss att människor kan lämna in vapen som dräller omkring i onödan i Sverige till polisen?

Anf. 28 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Socialdemokraterna har också sagt att de är positiva till det, och det har vi naturligtvis diskuterat. Faktum är att jag precis nu, innan jag gick in hit, pratade med en ledamot från Socialdemokraterna i justitieutskottet.

Jag kan ge samma besked igen. Ja, det kommer att initieras ett ärende om vapenamnesti. Det kommer troligen att vara klart till årsskiftet och därefter gälla under en viss tid. Det är inte frågan om när arbetet ska börja, utan det har redan påbörjats. Det kommer att kunna presenteras inom ett par veckor.

Regeringens hållning i Israel–Palestina-konflikten

Anf. 29 CARL B HAMILTON (fp):

Fru talman! Min fråga går till Pär Nuder som ansvarig för övergripande och allmänpolitiska frågor.

Bakgrunden till min fråga är två saker som har hänt på den senaste tiden. I förra veckan beslutade regeringen att avlysa svenskt deltagande i en internationell flygövning där Israel är med på ett hörn.

Det har också förts diskussioner i denna vecka om att ge eller att inte ge visum till Sverige för företrädare för terrororganisationen Hamas. Först sade regeringen ja, bara den inte själv blev inblandad utan bara riksdagens ledamöter bland socialdemokrater. Sedan sade statsministern nej. Nu kritiserar stödpartierna regeringen mycket hårt på denna punkt.

Min fråga är: Håller regeringens position i Israel–Palestina-konflikten på att ändras på något sätt?

Prot. 2005/06:116
4 maj

Anf. 30 Finansminister PÄR NUDER (s):

Fru talman! Jag skulle kunna göra svaret enkelt och kort: På intet sätt ändras regeringens hållning.

Vi ställer upp bakom världssamfundets krav på den nya regeringen i Palestina, nämligen att den ska erkänna Israels rätt att existera, att den tar avstånd från våld och terror och att man lever upp till de internationella avtal som den palestinska myndigheten har ingått. Vår linje är kristallklar i Mellanösternfrågan.

Anf. 31 CARL B HAMILTON (fp):

Fru talman! Detta är en långsiktig konflikt på plats, men också inom den vänsterkartell som styr Sverige. Två stödpartier kräver att, som i det här fallet, visum ska ges.

Min fråga är: Vad är det som säger att inte regeringens ambition att hålla ihop denna splittrade kartell blir så stark när vi närmar oss valet att regeringen kommer att falla undan för stödpartierna och välja en mjukare linje mot Hamas?

Anf. 32 Finansminister PÄR NUDER (s):

Fru talman! Jag kan inte annat än att upprepa det svar som jag nyss gav, nämligen att regeringens linje i Mellanösternfrågan är konsekvent entydig. Den avgörs inte av vad enskilda riksdagspartier tycker i viseringsfrågor.

Vi har en mycket tydlig linje, och den delas av världssamfundet. Den nya regeringen i Palestina måste ställa upp på de krav som FN, EU, den så kallade kvartetten och alla andra ställer: Erkänn staten Israels rätt att existera! Erkänn de avtal som den palestinska myndigheten har ingått! Ta avstånd från terror och våld!

Barn i ekonomiskt utsatta familjer

Anf. 33 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Fru talman! I regeringens vårbudget kan vi läsa att andelen fattiga människor i vårt land har ökat. Samma sak gäller för andelen barn med svag ekonomi.

Rädda Barnen presenterade för knappt en månad sedan en rapport som visar att antalet barn till ensamstående föräldrar som lever i ekonomisk utsatthet har ökat kraftigt under de senaste 10–15 åren. Ungefär vart fjärde barn till ensamstående och sammanlagt en kvarts miljon barn lever i ekonomisk utsatthet enligt senast tillgänglig statistik.

Jag vill fråga statsrådet Morgan Johansson om han efter tolv års obrutet socialdemokratiskt maktinnehav ser detta som det gigantiska misslyckande som det faktiskt är. Och vad avser han att göra för att förbättra förutsättningarna för de här barnen?

Anf. 34 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s):

Fru talman! Sanningen är precis tvärtom, Sven Gunnar Persson. Det är nämligen så att antalet barn som lever i utsatta familjer – i familjer som till exempel uppbär socialbidrag eller som lever under det som man betraktar som existensminimum – har minskat år för år. Det visar också den rapport som frågeställaren själv hänvisar till. Det finns en minskning, och den stora minskningen har skett sedan 1997 och framåt.

Det beror bland annat på att vi har stärkt den generella välfärdspolitiken men också på att vi under de här åren har tillskapat 300 000 fler jobb. Föräldrarna har fått arbete, vilket innebär att barnfamiljernas ekonomi totalt sett har stärkts.

Om vi inte hade genomfört några av de reformer som vi har gjort, till exempel maxtaxan i barnomsorgen som ju Kristdemokraterna har varit så mycket emot, så hade situationen för de här barnfamiljerna sett betydligt värre ut än vad den gör i dag.

Vi har en nedgång i antalet utsatta barn i ekonomiskt hänseende, och det tycker jag nog att Kristdemokraterna borde erkänna.

Anf. 35 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Fru talman! Om man läser innantill i slutet på regeringens bil. 3 till vårpropositionen så framgår det tydligt att andelen med svag ekonomi har ökat. Det står att andelen barn mellan 0 och 17 år med svag ekonomi har ökat och att de ekonomiskt marginaliserade har ökat.

Bakom siffrorna och statistiken finns Sofia, Jonas, Tobias och många andra vars föräldrar inte har möjlighet att unna sig själva och barnen någonting annat än det allra nödvändigaste. Och Morgon Johanssons svar ger ju inte mycket hopp om förbättringar, eftersom han inte ens står för sin egen statistik, den som regeringen själv har skrivit.

Är det inte dags, statsrådet, för en rejäl skattereform som ger låginkomsttagare en större frihet och makt över sina liv? Är det inte dags, statsrådet, för en familjepolitisk reform där exempelvis barnbidraget fördubblas och beskattas så att de som har det allra sämst får behålla mest?

Anf. 36 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s):

Fru talman! Den ekonomiska situationen för de mest utsatta i vårt land har förbättrats oerhört kraftigt under de senaste tio åren. Ta bara antalet människor som tvingas gå på socialbidrag. Vi ser en 40-procentig nedgång sedan 1997. 100 000 färre barn lever i dag i familjer med socialbidrag än vad som var fallet 1997.

Jag tycker nog att Sven Gunnar Persson borde gå tillbaka och titta på den rapport som Rädda Barnen gjorde och som han själv refererade till. Där ser han nämligen att antalet barn i ekonomiskt utsatta situationer fortsätter att minska.

En av de reformer som jag nu ser ligger framför borgerligheten är just att höja maxtaxan i barnomsorgen och på det sättet försätta många barnfamiljer i ekonomiskt trångmål. Det tycker jag inte att vi ska göra.

Anf. 37 ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Jag har en fråga till kulturminister Leif Pagrotsky.

Sveriges Television är ett public service-företag dit alla som har tv betalar licens. SVT:s utbud ska präglas av demokratiska och humanistiska värden.

I samband med vinterns program Toppkandidaterna fick vinnaren 250 000 kr av licenspengarna och fick välja vart pengarna skulle gå. Vinnaren gav i det här fallet 100 000 till det utomparlamentariska projektet Osynliga partiet, som är en underorganisation till Syndikalistiska ungdomsförbundet.

Centerns lokaler runtomkring i landet har den senaste tiden utsatts för skadegörelse, och i flera fall har fraktioner av Osynliga partiet tagit på sig ansvaret. Licenspengar har alltså gått till en organisation som använder våld och skadegörelse som arbetsmetod. Det är anmärkningsvärt med tanke på SVT:s just demokratiska uppdrag.

Min fråga blir då till kulturministern: Vad anser statsrådet om att licenspengar som svenska folket betalat används för att sponsra organisationer med tvivelaktiga demokratiska syner?

Anf. 38 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s):

Fru talman! Jag vill gärna börja med att säga att de busfasoner som det här så kallade partiet som Åsa Torstensson refererar till håller på med är värt bara förakt. Det finns inget stöd någonstans, såvitt jag förstår, bland det svenska folket för den typ av förkastliga aktiviteter som de håller på med.

Jag beklagar naturligtvis att en offentlig person som toppkandidaten har valt att göra Osynliga partiet synligt, såvitt jag förstår mot deras egen önskan, genom att lyfta fram dem på det här sättet. Men jag kan inte som minister med ansvar för det här området gå in i Sveriges Televisions interna programarbete och påbjuda vad de ska göra eller inte göra. Men så långt och så konkret och tydligt som jag kan vill jag ta avstånd från den typ av verksamhet som de här pengarna har använts till.

Anf. 39 ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Jag uppskattar att kulturministern, som har ansvar också för det öppna demokratiska samtalets värden, här tar avstånd från den typen av icke demokratiska aktioner. Vi har väntat på detta.

Min följdfråga blir: Undergräver det inte SVT:s uppdrag att präglas av demokratiska värden och tydlighet när svenska folket betalar licenspengar till den här verksamheten?

Anf. 40 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s):

Fru talman! Jag vill som minister med just det här ansvaret vara återhållsam med att recensera den typ av interna beslut som man fattar i SVT. Riksdagen har bestämt att andra instanser ska vara de som granskar hur Sveriges Television lever upp till de olika krav som ställs i det här avseendet och att jag som politiker bör hålla ett visst respektavstånd.

Av vad jag har sagt framgår ju min uppfattning om de kriminella aktiviteter som det här så kallade partiet håller på med. Och den som vill får väl dra slutsatser om hur det här hänger ihop. Men jag vill vara försiktig med att här berätta vad jag tycker att SVT ska ha för belöningsstruktur och vad man ska ha för exakta villkor i sina tävlingar och lotterier.

Men, som sagt, min åsikt om vad det här är fråga om är alldeles solklar.

Staten och Svenska kyrkan

Anf. 41 LEIF BJÖRNLOD (mp):

Fru talman! Min fråga riktas också till kulturminister Leif Pagrotsky.

Din företrädare på posten, Marita Ulvskog, gjorde en stor förändring i det svenska samhället när hon verkade för att skilja Svenska kyrkan från staten. Fortfarande finns det kvar en hel del reminiscenser och kopplingar mellan staten och kyrkan. Jag tänker då närmast på statens och regeringens tillsyn när det gäller begravningsverksamheten. Nu har Riksrevisionen kommit med mycket skarp kritik i frågan. Då undrar jag, som första fråga, vad ministern tänker göra med anledning av det.

Skatteverket har också börjat protestera mot att de ska vara tvungna att ta in kyrkoavgifterna. Där har de ett problem. Där måste de ju, till skillnad mot när det gäller begravningsavgifterna, kontrollera medlemskap och så vidare. Nu undrar jag om det inte snart är dags att kunna skilja stat och kyrka åt genom att låta respektive församling sköta de här verksamheterna själva.

Anf. 42 Finansminister PÄR NUDER (s):

Fru talman! I egenskap av ansvarig för Skatteverket känner jag mig manad att svara på frågan. Jag har debatterat den här frågan här i riksdagen ganska nyligen.

Skatteverket har till uppgift att ta in avgifter från dem som är medlemmar i Svenska kyrkan. Det är en del av den uppgörelse som träffades när staten och kyrkan skildes åt, och regeringen har inga som helst planer på att frångå uppgörelsen. Om den råder det bred politisk enighet.

Vi ska försöka att undanröja de problem som finns med uppbörden av kyrkoavgiften. Men vi har inga som helst planer på att frångå det avtal som gäller mellan staten och kyrkan.

Anf. 43 LEIF BJÖRNLOD (mp):

Fru talman! Det handlar inte enbart om den svenska kyrkan. Det handlar ju om nio stycken samfund som har uppdraget att genomföra det här. Det handlar inte heller om några små pengar, mellan 13 och 15 miljarder kronor.

Begravningsavgiften går inte bara till Svenska kyrkan utan även till en del kommuner. Det visar att det finns vissa möjligheter att hantera det på ett annat sätt än att låta Svenska kyrkan vara huvudman för själva begravningsverksamheten.

Då vill jag fråga, återigen kulturministern, för jag trodde att det var hans fråga närmast, om det kommer att ske några förändringar i framtiden när det gäller de här kopplingarna.

Anf. 44 Finansminister PÄR NUDER (s):

Fru talman! Jag är ledsen, men det blir finansministern som svarar igen. Det är jag som har ansvar för de här frågorna.

Jag kan bara upprepa det jag sade tidigare. Vi har inga planer på att riva upp det avtal som finns mellan kyrkan och staten och de trossamfund som tar i anspråk den service som Skatteverket ger genom att ta upp uppbörd.

Villkoren för småföretagarna

Anf. 45 SONIA KARLSSON (s):

Fru talman! För att värna arbete och sysselsättning är det viktigt med goda villkor för våra småföretagare, inte minst eftersom småföretagen är viktiga för att skapa framtidens jobb. Det trodde jag att vi var många partier som var överens om både bland samarbetspartierna och i den borgerliga alliansen. Men till min stora förvåning hörde jag i tisdags att den borgerliga alliansen vill slopa den nedsättning av arbetsgivaravgifter som finns i dag.

Min fråga är om finansministern har någon uppfattning om vad ett sådant förslag skulle innebära.

Anf. 46 Finansminister PÄR NUDER (s):

Fru talman! Svaret på frågan gavs ju för några år sedan av verkställande direktören för organisationen Företagarna som organiserar småföretagarna. Då var frågan aktuell om man skulle ta bort nedsättningen av arbetsgivaravgifter upp till 800 000. Det mycket entydiga beskedet från företagarna var då att det skulle få förödande konsekvenser just för småföretagen.

Jag utgår från att företagarna tycker samma sak i dag, nämligen att detta skulle drabba just de små och medelstora företagen. Nu är jag inte här för att svara för den borgerliga alliansens politik, men vad jag har kunnat läsa mig till ger man med den ena handen och tar tillbaka väldigt mycket mer med den andra handen. Det blir småföretagen som får betala.

Anf. 47 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill påminna om att frågorna ska gälla statsrådets tjänsteutövning och regeringens politik.

Anf. 48 SONIA KARLSSON (s):

Fru talman! Jag var intresserad av hur finansministern ser på ett sådant förslag eftersom vi brukar vara eniga om att det är väldigt viktigt med arbete och sysselsättning. Jag är därför bekymrad över att det läggs ett förslag som försämrar sådant som småföretagarna i dag tycker är viktigt.

Anf. 49 Finansminister PÄR NUDER (s):

Fru talman! Jag delar den uppfattningen. Det är regeringens uppfattning. Frågeställarna frågar om regeringens politik. Regeringens politik är inte att försämrå för småföretagen på det sätt som har föreslagits i debatten.

Anf. 50 TREDJE VICE TALMANNEN:

Eftersom det rör andra partiets politik och flera ledamöter har reagerat ger jag ordet till Sven Gunnar Persson för en kommentar på maximalt en minut.

Anf. 51 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Fru talman! Vi har fått se ännu en cirkusuppvisning av Socialdemokraterna för att de ska kunna kritisera alliansens politik. Som såväl Sonia Karlsson som Pär Nuder vet kompenseras höjningen mycket väl med omfattande insatser för små och medelstora företag för att de ska kunna expandera, växa, nyanställa och bidra till svensk tillväxt.

Sveriges deltagande i internationella militära övningar

Anf. 52 ERLING WÄLIVAARA (kd):

Fru talman! Min fråga går till försvarsminister Leni Björklund.

Sverige har beställt 204 JAS-plan. Beställningen gjordes under det kalla kriget. Nu har förhållandena förändrats. Behovet är i dagsläget bara 100 plan.

Enligt uppgift talar nu Försvarsmakten om att man ska skrota plan i stället för att använda dem. Ansträngningar görs visserligen att försöka sälja och leasa ut planen.

Ett utmärkt tillfälle att marknadsföra JAS-planet hade varit att fullfölja den planerade övningen Spring Flag i Italien där flera europeiska länder deltar. Sverige skulle delta med sex plan från F 17.

Regeringen bestämde i ett mycket sent skede att Sverige inte ska vara med i övningen eftersom Israel är med.

Min fråga till försvarsministern är: Hade inte en medverkan i Spring flag-övningen varit ett utmärkt tillfälle att marknadsföra JAS-planet och kunna sälja planet i stället för att skrota det? Hur ska Sverige kunna delta i framtida internationella insatser med flygvapnet när vi inte får öva tillsammans med andra länder?

Anf. 53 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Fru talman! Vi ställer ju om det svenska försvaret och vi ska ha en ökad internationalisering. Det betyder naturligtvis fler internationella övningar. Regeringen är mån om att den övningsverksamheten genomförs på ett sätt som står i samklang med en bred acceptans hos svenska folket.

Vi har några vägledande principer när vi prövar de internationella övningarna. Det ska vara med länder som tillhör Partnerskap för fred. Det ska vara med länder som vi har ett bilateralt militärt samarbete med. Det ska vara med länder som vi deltar i internationellt fredsfrämjande arbete tillsammans med.

I början av april fick regeringen en anmälan från Försvarsmakten om att förutsättningarna hade förändrats när det gällde en av de internationella övningarna. Efter beredning, som inte tog särskilt lång tid, i Regeringskansliet svarade vi Försvarsmakten att det inte stämmer med de principer vi har och att det därför är lämpligt att avvakta ett annat övningstillfälle.

Anf. 54 ERLING WÄLIVAARA (kd):

Fru talman! Andra europeiska länder som deltog i övningen såg inga hinder i att Israel var med. Sverige ensamt ställde de här kraven.

Vid övningen Snöflingan i norra Sverige i vintras deltog ryssarna. Vi vet att den 18:e mekaniserade bataljonen från S:t Petersburg var med. Den är mycket känd för riktigt vedervärdiga angrepp mot tjetjenerna. Då gick det bra att öva tillsammans. De är visserligen med i PFF-samarbetet, men om vi ställer moraliska krav på Israel borde vi rimligtvis ställa dem också på ryssarna.

Sysslar inte regeringen med dubbelmoral när man inte kan öva tillsammans med israelerna? Är det inte bättre med samarbete än att försöka isolera ett annat land?

Anf. 55 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Fru talman! Jag tycker att Erling Wälivaara borde veta bättre än att lägga ihop de två övningarna. Vi har ju ett ansvar för att internationaliseringen av det svenska försvaret sker i steg som gör att svenska folket känner förtroende och tilltro och att det svenska försvaret har en fortsatt förankring.

Ryssland är med i Partnerskap för fred och vi deltar i övningar tillsammans i Kosovo. Det stämmer med de principer vi har.

Jag tycker inte att det är en stor sak att vi avviker från att vara med i övningar där förutsättningarna förändrats. Det har hänt tidigare. Det kommer sannolikt att hända någon gång emellanåt att det blir ändrade förutsättningar och att vi bestämmer oss för att inte delta.

Skälet är att vi är måna om att det som riksdagen har önskat, nämligen en ökad internationalisering, ska ske i sådan takt att det finns ett starkt stöd hos svenska folket.

Avveckling av reklamskatten

Anf. 56 JEPPE JOHNSON (m):

Fru talman! Jag har en fråga till finansminister Pär Nuder.

Den 10 april 2002 tillkännagav riksdagen för regeringen som sin mening att reklamskatten skulle avvecklas. Direktreklam, tv, radio och Internet är ju redan skattebefriade. De så kallade gratistidningarna missgynnas mest av de skatteregler vi har i dag.

Under tiden har olika finansministrar sagt att reklamskatten ska avskaffas när ekonomin så tillåter.

Jag vill citera ur TT den 18 april i år: En av de starkaste budgetar som en finansminister i Europa kan lägga fram i dag – så beskrev en nöjd Pär Nuder vårbudgeten under den traditionsenliga budgetpromenaden på tisdagen.

Fru talman! Utifrån detta uttalande och vad man har sagt innan är min fråga: När kommer regeringen att verkställa beställningen?

Anf. 57 Finansminister PÄR NUDER (s):

Fru talman! Först och främst vill jag tacka Jeppe Johnson för att han till riksdagens protokoll läste in vad jag sade om budgeten. Jag förstår indirekt att han delar uppfattningen att det här är en av de starkaste bud-

getar som någon finansminister i Europa kan presentera eftersom han efterlyser ytterligare reformer, den här gången på inkomstsidan i form av en avskaffad skatt.

Vi tog ett första steg i att avskaffa reklamskatten i samband med årsskiftet då skatten sänktes med 300 miljoner kronor. Regeringen har för avsikt att återkomma till när vi ska ta nästa steg.

Anf. 58 JEPPE JOHNSSON (m):

Fru talman! Finansministern får göra vilka tolkningar han vill. Han kunde tolkat mitt första inlägg med vad han tidigare har sagt, nämligen: När vi har råd ska vi ändra det här.

Jag vet att det har tagits ett litet steg. Men det steget missgynnade snarare gratistidningarna.

Min slutfråga är: Hur ser finansministern på tillkännagivanden? Ska regeringen verkställa dem?

Anf. 59 Finansminister PÄR NUDER (s):

Fru talman! Vi är i färd med det. Vi tog ett första steg vid årsskiftet, som jag sade. Tillkännagivandet är uttryckt ”när ekonomin så tillåter”.

Jag kan inte annat än notera, vilket jag gjorde i en interpellationsdebatt med Gunnar Andrén häromdagen, att den så kallade borgerliga alliansen inte heller har med ett avskaffande av reklamskatten i sitt budgetalternativ.

Herrelösa fastigheter

Anf. 60 RIGMOR STENMARK (c):

Fru talman! Jag vill vända mig till justitieminister Thomas Bodström.

Det gäller en fråga som vi har debatterat vid ett flertal tillfällen. Den handlar om herrelösa fastigheter.

Eftersom det nu är vår vet jag att ungdomarna och även barnen kommer ut och leker. Och det område som jag tänker på berör mitt hemlän Uppsala, nämligen Hästhagen i Söderfors.

Jag vet också att justitieministern var vänlig och tog min motion i beaktande och såg till att det blev en lagändring om att tillföra gode män för kommunerna. Men det har inte hjälpt.

Jag undrar om ministern har något mer i beredskap. Vi kan inte ha det på detta sätt. Det är ett stort område där Familjebostäder har sju stora hus som måste saneras. Vad avser ministern att vidta för åtgärder så att detta rättas till på riktigt allvar?

Anf. 61 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Precis som sägs här har vi vidtagit de åtgärder som har efterfrågats, och vi har också genomfört de lagändringar som har efterfrågats.

Det är möjligt att det inte löser alla problem. Men det är ännu för tidigt att säga vilka ytterligare åtgärder som kommer att behövas. Men precis som jag har sagt tidigare, både före lagändringen och efter, kommer vi att följa frågan och precis som tidigare vidta de åtgärder som behövs. Det kan jag försäkra.

Anf. 62 RIGMOR STENMARK (c):

Fru talman! Då kan jag tala om för Thomas Bodström att det inte fungerar. Området är fortfarande ograverat som det har varit under många år. Inte minst viktigt är detta eftersom staten har haft försvarsövningar i området. Det visar att det är ett oerhört miljöfarligt område som måste saneras. Och staten måste faktiskt ta sitt ansvar för Hästhagen i Söderfors. Jag vill skicka med detta både till justitieministern och till försvarsministern.

Anf. 63 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Det är alltså på det sättet att detta tidigare har förhindrats genom att vi inte har haft den lagreglering som nu har genomförts. Men nu har det åtgärdats, och vi har en sådan. Därför kan vi lättare följa upp det arbete som behöver göras. Och jag är fullt medveten om den situation som råder. Och det är viktigt att komma ihåg att bara för att man gör en lagreglering så ordnar sig inte allting automatiskt.

Nu gäller det att stat, kommun och andra myndigheter tar det ansvar som vi är helt överens om behöver tas. Och man kan inte heller nu säga att det behövs en lagändring från riksdagen på förslag från regeringen. Det har redan gjorts, och vi har tagit det ansvaret. Men, som sagt, vi får inte luta oss tillbaka nu. Utan nu behövs det ytterligare insatser på det sätt som beskrivs.

Tingsrättsorganisationen i Göteborg

Anf. 64 JAN ERTSBORN (fp):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till justitieministern. Vi fick för en dryg månad sedan besked om att regeringen hade landat i fråga om tingsrättsorganisationen i Göteborg med förorter och att det inte blev någon Hisingens tingsrätt eller Angereds tingsrätt utan en stor samlad tingsrätt.

Även om vi från oppositionen har varit kritiska mot stora domstolar, så kan vi faktiskt den här gången se fördelarna, speciellt om man nu inryms i en byggnad intill polis, åklagare och häkte. Men det finns en fråga i sammanhanget, och den gäller en utlokalisering av en enhet för tvistemål och sjörätt till Hisingen.

Min fråga är: Vad är regeringens skäl för att man ska bryta ut en del av den stora Göteborgs tingsrätt?

Anf. 65 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Det är riktigt att en del av tingsrätten ska finnas där, och den får naturligtvis egna arbetsuppgifter på det sätt som behövs. Anledningen till att det inte formellt blev Hisingens tingsrätt var att vi tyckte att det just med tanke på placeringen kan finnas goda skäl att inte ha komplicerade brottmål på det ställe som har beskrivits på Hisingen. Därför är denna enhet tänkt för tvistemål och i synnerhet sjörätt. Just av det skälet går det inte att formellt ha en särskild domstol, utan det får bli en del av den nya domstolen Göteborgs tingsrätt. Det är det som är skälet till detta.

Anf. 66 JAN ERTSBORN (fp):

Fru talman! I tidigare diskussioner med justitieministern har vi talat om att vissa tingsrätter i samband med förändringarna fick två eller tre kansliorter. Då har vi varit väldigt överens om att det var mycket olämpligt ur ledningssynpunkt och när det gäller möjligheterna att flytta domare från den ena arbetsuppgiften till den andra.

Jag förstår över huvud taget inte vad justitieministern nu gav för skäl till att det ska finnas en tvistemålsavdelning och en sjörättsavdelning på Hisingen. De som är berörda av en sådan enhet, förutom allmänheten, är domare och advokater. Och de finns i dag i centrala Göteborg. Och vad gäller domarna så skulle de ju finnas på samma ställe om man inrymde dem i den planerade nybyggnaden.

Anf. 67 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Jo, det är alltså så, Jan Ertsborn, att vi redan tidigare har sagt att en viktig del i detta arbete är att man också har statlig närvaro i andra områden än bara i de centrala delarna av Göteborg, Stockholm och Malmö. På samma sätt som vi har flyttat ut en del av den dömande verksamheten till Flemingsberg vill vi också göra det till Hisingen. Men det finns ett undantag. Polis, åklagare och kriminalvård har nämligen haft starka invändningar mot att det vid brottmål ska ske besvärliga transporter. Det är både stora risker med ett sådant arbete och stora kostnader.

Därför har vi när det gäller omorganisationen i Göteborg gjort den bedömningen att vi lyssnar på dessa myndigheter och tar bort brottmålen från Hisingen och låter övrig verksamhet vara kvar, så att den ursprungliga tanken om en statlig närvaro i andra områden än bara i centrala Göteborg ligger fast. Det är på det sättet som vi har kommit fram till denna lösning. Då får vi precis det som vi har velat uppnå och också en bred enighet bland de berörda myndigheterna.

Studenternas ekonomiska villkor

Anf. 68 OWE HELLBERG (v):

Fru talman! Jag har en fråga till Pär Nuder. I dag har Sveriges Förenade Studentkårer ett kampanjmöte på Sergels torg för att tala om studenternas sociala och ekonomiska situation.

I vårbudgeten får de tack vare Vänsterpartiets insatser en liten höjning av den sammanlagda inkomsten av bidrag och lån. Det blir en höjning från 6 900 kr per månad till 7 200 kr per månad, eller ungefär 70 000 kr om året.

Häromdagen gick socialminister Berit Andnor ut med beskedet om att gränsen för att vara fattig i Sverige är att ha en sammanlagd disponibel inkomst på 100 000 kr. Studenternas ekonomiska situation är betydligt sämre.

Min fråga blir då om ministern delar Berit Andnors uppfattning och om den kommer att få någon betydelse framöver när det gäller studenternas ekonomi.

Anf. 69 Finansminister PÄR NUDER (s):

Fru talman! Det är riktigt att studenter har en utsatt ekonomisk situation. Nu är studenterna inte en homogen grupp. Det finns studenter med bättre ekonomiska villkor, och det finns studenter med sämre ekonomiska villkor. Vi tyckte ändå att det fanns skäl att inleda en reformering av studiemedelssystemet. Det gjorde vi nu i samband med vårbudgeten, vilket gör att studenterna får en höjning med totalt 300 kr i månaden från den 1 juli.

Jag är inte alls främmande för, även om jag vet att det är dyrt, att gå vidare under kommande år. Men det får avgöras dels med tanke på vilket ekonomiskt utrymme som finns, dels med tanke på andra utsatta grupper som också har krav på ökade insatser på olika sätt.

Anf. 70 OWE HELLBERG (v):

Fru talman! Vänsterpartiet menar att studenternas ekonomiska villkor måste förbättras rejält. En höjning med ytterligare 1 000 kr per månad är nödvändig och återställer egentligen studenternas ekonomiska situation till hur den var i början av 80-talet.

En annan viktig fråga är boendekostnaderna. I vårbudgeten förbättras stödet för byggande av fler och billigare studentbostäder. Det är återigen ett initiativ från Vänsterpartiet. Men stödet till bostadsbyggandet och inte minst till studentbostäder är osäkert inför framtiden. Regeringen förlänger det nuvarande stödet till mitten av 2008, men Vänsterpartiet vill se rejäla investeringsbidrag som löper åtminstone tio år framåt i tiden.

Då blir min fråga: Blir det ett fortsatt stöd till studentbostadsbyggandet, så att det kan byggas fler studentbostäder med rimliga hyror även efter mitten av 2008?

Anf. 71 Finansminister PÄR NUDER (s):

Fru talman! Nu är det i och för sig bara jag tillsammans med statsministern som har satt våra signaturer under vårbudgeten. Men där finns också, om än inte lika synligt, signaturer från Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Vi är överens om den ekonomiska politiken i vårbudgeten som nu ligger på riksdagens bord.

Jag tror att Owe Hellberg nu försöker plädera för Vänsterpartiets valmanifest. Och det står honom naturligtvis fritt att göra det. Det kommer vi socialdemokrater också att göra tids nog när vi presenterar vårt valmanifest. Men en sak är säker, och det är att det kommer att byggas betydligt fler studentbostäder och små hyreslägenheter än i dag om vi får förnyat förtroende.

Marinens Musikkår

Anf. 72 KERSTIN ANDERSSON (s):

Fru talman! Jag har en fråga till försvarsminister Leni Björklund som rör Marinens Musikkår i Karlskrona. Marinens Musikkår är den enda professionella militärmusikorkestern i Sverige med heltidsanställda. Den är också en viktig del av vårt kulturliv och vårt gemensamma kulturarv sedan 1680.

Frågan om Marinens Musikkårs vara eller icke vara har varit aktuell länge. Och försvarsministern har fått flera frågor angående detta här i kammaren.

I går besökte försvarsministern min hemkommun Karlskrona och träffade då Marinens Musikkår på en repetition. Jag har sett och hört olika uppgifter om vilket besked de fick från försvarsministern och skulle gärna vilja veta vilket budskap försvarsministern framförde till musikkåren.

Anf. 73 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Fru talman! Det är riktigt att jag hade ett samtal med Marinens Musikkår. Jag kan först konstatera att hela försvaret genomgår en omställning, att det är tuffa sparkrav över hela linjen och att man också naturligtvis måste titta på om försvarsmusikverksamheten kan effektiviseras.

Däremot har aldrig regeringen i några anvisningar talat om att en orkester ska plockas bort eller sagt hur stora belopp man kan spara i försvarsmusiken. Jag sade att min inriktning är att vi ska ha en ordentlig musikverksamhet i försvaret och att musikkåren i Karlskrona och Göteborg ska vara kvar.

Om en vecka kommer jag att få ett underlag från Försvarsmakten. Då kommer Försvarsmakten att tala om hur de ser på musikkåren i Karlskrona och Göteborg. Jag tror att jag sade att jag tycker att det skulle vara trist om jag tvingas gå in och detaljstyra hur försvarsmusiken ska se ut och utformas. Jag hoppas att jag slipper det. Försvarsmusiken har en viktig roll i försvaret även framöver.

Politikerarvoden och statliga vd-löner

Anf. 74 GUSTAV FRIDOLIN (mp):

Fru talman! Det var inte bara i måndags som det marscherades och demonstrerades över landet, utan också i tisdags demonstrerades det – då i Göteborg. Det så kallade Ulrikaupproret mot höga bonusar i näringslivet och alltför höga arvoden till förtroendevalda och politiker hade utlyst en demonstration. Därför har jag en fråga till finansminister Pär Nuder, som ju har att hålla i vår gemensamma plånbok.

Jag tror att många förtroendevalda över landet tycker att det är lite orättvist med den typ av uppror som var i Göteborg där man pratar om politiker som roffar åt sig. De allra flesta förtroendevalda i vårt land utför sitt uppdrag alldeles utan eller med ett väldigt lågt arvode därför att de vill göra världen lite bättre för sina nära och för dem i sina kommuner.

Men pekar ändå inte förekomsten av ett sådant här uppror på det som Miljöpartiet länge sagt om att man måste hålla efter bonusar i det statliga näringslivet och arvoden i riksdagen och bland politiker och förtroendevalda, på att man måste göra just det så att förtroendet för oss politiker fortsätter att vara stort och så att förtroendet för att skattepengarna går till det man vill att de ska gå till faktiskt får finnas bland medborgarna? Pekar alltså inte det här på att man behöver den typen av åtgärder mot det statliga näringslivet och kanske till och med mot våra ärade riksdagsledamöter?

Anf. 75 Finansminister PÄR NUDER (s):

Fru talman! Jag instämmer i det som Gustav Fridolin inledningsvis sade, nämligen att det stora flertalet av förtroendevalda – folkvalda politiker, som det heter – är personer som har ett vanligt jobb och som vid sidan av, på sena kvällar, utför ett uppdrag i en fritidsnämnd, i en skolstyrelse eller vad det nu kan vara, många gånger till ett väldigt lågt arvode.

Hur riksdagen arvoderar riksdagens ledamöter är inte en fråga som ska ställas till mig som finansminister, utan den ska ställas av riksdagen till riksdagen själv.

Anf. 76 GUSTAV FRIDOLIN (mp):

Fru talman! Jag tror att Pär Nuder vet att jag har ställt frågan många gånger. Jag tror också att Pär Nuder vet att regeringen som håller efter de statliga bolagen och att vi i riksdag och regering gemensamt har att besluta om en del frågor, om sådant som ersättningssystem, inkomstgarantisystem och så vidare.

Därför skulle jag vilja ställa tre ja- eller nej-frågor till finansministern:

1. Är det rimligt att vd:ar i statliga bolag tjänar mer än statsministern?
2. Är det enligt finansministerns åsikt rimligt att riksdagens ledamöter har haft en löneutveckling på 100 % på tio år?
3. Är det rimligt att det finns, till exempel för en del av regeringens ledamöter, inkomstgarantisystem som innebär att man kan vara försörjd livet ut om man lämnar sin post?

Anf. 77 Finansminister PÄR NUDER (s):

Fru talman! När det gäller de statliga bolagen och de arvoden och ersättningar som utgår till ledande personer har vi riktlinjer som utfärdas av regeringen och som det ankommer på styrelserna i respektive bolag att följa. Jämför man de reglerna med de regler som finns i det privata näringslivet och tittar man också på de ersättningsnivåer som finns ser man att det är betydligt lägre ersättningsnivåer i de statliga bolagen än det generellt sett är på motsvarande poster inom det privata näringslivet.

När det sedan gäller arvoden rörande riksdagsledamöter och statsråd vet Gustav Fridolin likaväl som alla andra i den här kammaren att vi har särskilda institutioner som fastställer riksdagsledamöternas och statsrådets arvoden – personer som är oväldiga och ska stå fria och kunna göra en bedömning av vad som är rimligt. Jag tycker att vi ska fortsätta att hålla oss till den ordningen. Vi ska inte sätta våra egna löner, utan det ska göras av oberoende personer.

Anmälningsskyldighet vid övergrepp mot barn

Anf. 78 SOLVEIG HELLQUIST (fp):

Fru talman! I går kom Rädda Barnen med en undersökning som visar att tusentals barn utsätts för sexuella övergrepp och misshandel. Vi vet också att vissa yrkesgrupper i vissa verksamheter har en lagstadgad skyldighet att anmäla. Min fråga vill jag ställa till Morgan Johansson.

Enligt min mening har den här anmälningsskyldigheten aldrig fungerat som det är tänkt trots bra skrivningar i lagen. Orsaken till att den inte fungerar är bland annat att det råder osäkerhet bland personal om när man ska anmäla. Man känner en stor osäkerhet om vad som händer bakom hemmets stängda dörrar. Många är också väldigt rädda för hot och repressalier. Dessutom tycker man inte att det är någon idé att anmäla till socialtjänsten därför att ingenting händer.

Min fråga till statsrådet Morgan Johansson är om statsrådet är beredd att vidta åtgärder för att den här anmälningsskyldigheten ska fungera och för att fler barn ska få skydd och hjälp.

Anf. 79 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s):

Fru talman! Det här är en väldigt viktig fråga. Det gäller att vi hela tiden understryker att det inte är den enskilde läkaren eller läraren eller barnomsorgspersonalen som ska avgöra om de tecken som han eller hon ser, till exempel på misshandel i hemmet, är tillräckligt för att anmäla. Man ska göra en anmälan så fort man ser tecknen därför att det kan komma information från andra håll som bara socialtjänsten har – det är bara socialtjänsten som så att säga har hela pusslet, hela bilden.

Jag vill återigen understryka att man har denna anmälningsplikt. Det är väldigt viktigt att man följer den därför att om myndigheterna inte upptäcker de här situationerna och de här barnen kan vi ju inte heller använda oss av alla de insatser som finns – lagstiftning, socialt stöd och annat.

Vi skärpte anmälningsplikten för några år sedan – år 2003 – i en särskild lagstiftning. Vi utvidgade anmälningsplikten, och vi förtydligade också lagstiftningen. Vi kommer att gå fram med en handlingsplan för den sociala barn- och ungdomsvården. Det kommittébetänkandet har precis varit ute på remiss. Vi tittar också på det för att se hur man kan uppmärksamma de här frågorna ännu mer så att vi kan upptäcka sådant här ännu tidigare.

Anf. 80 SOLVEIG HELLQUIST (fp):

Fru talman! Jag får tacka för svaret. Men jag vill ändå betona att det de facto inte hjälper att man skärper lagstiftningen. Så här har det ju varit i årtionden. Trots att lagen föreskriver att man ska anmäla gör man ju inte det på grund av rädsla eller obehag eller därför att socialtjänsten inte gör någonting.

Jag tycker också att statsrådet överskattar socialtjänstens verktyg. Inom den frivilliga socialtjänsten har man faktiskt väldigt få möjligheter att hjälpa barn utan medgivande från föräldrarna.

Min fråga till statsrådet blir därför om statsrådet inte är beredd att stödja Folkpartiets linje med en vassare och snävare anmälningsskyldighet och att öppna för ett mycket bredare förebyggande arbete.

Anf. 81 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s):

Fru talman! Nja, en snävare anmälningsskyldighet vill jag inte ha, snarare tvärtom – alltså en ännu större tonvikt på hur viktigt detta är. Jag tror att det bästa om det ska vara ytterligare insatser är att vi när det sker övergrepp och det sedan rullas upp hur situationen har varit – till exempel i de fall där barn skadas väldigt allvarligt av sina föräldrar eller det är

ett dödsfall, som vi ju alldeles nyss har kunnat läsa om i tidningarna – inte bara blir bättre på att ta gärningsmännen, för det är vi ganska bra på, utan också går tillbaka och ser vad det var som gick fel. Vilken information hade socialtjänsten? Vilken information hade skolan, barnomsorgen och så vidare?

Regeringen kommer därför före sommaren att presentera ett lagförslag om hur man kan sätta upp den typ av dödsorsaksutredningar och skadeutredningar som Socialstyrelsen tidigare har utrett. Där tror jag att vi får ett mycket bättre instrument än vi tidigare haft när det gäller att följa upp de här fallen.

Integritetsskydd för brottslingar

Anf. 82 HILLEVI ENGSTRÖM (m):

Fru talman! Man har kunnat läsa i tidningen att polisen varnar för pedofilen men vägrar visa hur han ser ut. Det händer tyvärr alltför ofta att kriminella personer rymmer från fängelser och rättspsykiatriska kliniker. Senast hände det här i Stockholm för en vecka sedan. Den här mannen som var dömd tio gånger för grova sexualbrott mot kvinnor och barn var ute på rymmen. Trots att polisen varnat för att den här mannen skulle kunna vara farlig lämnade man inte ut någon bild på honom för att kunna varna allmänheten.

Jag vill därför ställa en fråga till justitieministern. Det handlar om en gärningsman som är dömd för ett grovt brott. Är det rimligt att hans integritet är viktigare än att skydda kvinnor och barn från att den här personen ska kunna begå nya brott mot dem?

Anf. 83 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Man arbetar med rymningar från rättspsykiatriska kliniker på Socialdepartementet, och det har också gjorts klara förbättringar, på samma sätt som vi på Justitiedepartementet har tagit vårt ansvar när det gäller rymningar från fängelser. Det arbetet har givit resultat. Det kommer dock inte att innebära att det aldrig någonsin sker några rymningar. Men jag kan försäkra att Ylva Johansson arbetar och har arbetat med den här frågan, vilket också har gett resultat.

Jag tror att Hillevi Engström väl känner till att jag inte får överpröva hur polisen agerar i ett enskilt ärende även om jag har synpunkter på det. Det finns möjligheter för polisen att i vissa fall lämna ut en bild. I det här fallet kom vi fram till att enligt polisen var inte den här mannen farlig, även om det påstods i vissa medier.

Anf. 84 HILLEVI ENGSTRÖM (m):

Fru talman! För oss moderater är det väldigt viktigt att polisen ska kunna skydda allmänheten från brott. Deras viktiga uppgift är att förebygga och utreda brott. Då blir det väldigt märkligt att polisen kan göra bedömningar på 21 olika sätt kring dem som rymmer från rättspsykiatriska kliniker och kriminalvårdsanstalter. I det här fallet säger polisens talesman att trots att mannen hade begått många brott ville man skydda hans integritet. De här bedömningarna görs nästan varje vecka eller må-

nad på olika polismyndigheter i Sverige. Man fattar alltså olika beslut och har olika regler och praxis för detta.

Jag undrar om det är så det ska gå till. Ska man kunna göra på olika sätt så att det blir olika säkert för oss i allmänheten när personer avviker från anstalter? Är det inte rimligt att polisen kan gå ut med bilder och varna allmänheten för dem som man bedömer är farliga för kvinnor och barn till exempel?

Anf. 85 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Det handlar inte om att det är 21 olika myndigheter. Det handlar om att polisen själv ska göra en bedömning i varje enskilt fall. Det finns inga hinder, varken från min, regeringens eller riksdagens sida, för att polisen i vissa situationer får publicera en bild på en förstasida. Men det kan ändå vara värt att veta att både läkarna och polisen som arbetade med den här mannen ansåg att han inte var farlig för andra. Man gjorde den bedömningen, och det har ingenting att göra med att det är olika polismyndigheter.

Det vore ännu mer orimligt om jag som justitieminister skulle sitta i Rosenbad och ringa polisen och säga att i det här fallet bör de gå ut med en bild men i det här fallet bör de inte göra det. Då tror jag att vi skulle hamna i en ordning som ingen egentligen skulle tycka var bra. Jag är lite förvånad över att det ställs en sådan fråga av en erfaren riksdagsledamot.

Studiemedel

Anf. 86 CECILIA WIKSTRÖM (fp):

Fru talman! Jag riktar min fråga till utbildnings- och kulturminister Leif Pagrotsky. Många av Sveriges studenter vid våra högskolor och universitet är väldigt flitiga och idoga. De pluggar ofta dubbelt, och de arbetar så mycket som tiden medger. Men det finns en gräns för hur mycket de får eller kan arbeta, och den gränsen går vid 99 250 kr. Jobbar man för mer än så straffas man med indraget studiemedel eller reducerat studiemedel. De som drabbas hårdast av detta är äldre studenter som har försörjningsbörda, barn, bostadslån och så vidare. I förlängningen kan det till och med hända att den här kategorin människor inte väljer att studera vid våra universitet och högskolor. Det vore ganska förödande, för på det sättet förverkligar de inte sina livsambitioner och drömmar och medverkar inte heller till att skapa en framtid för Sverige.

Jag undrar varför utbildnings- och kulturministern hitintills inte har velat medverka till att avskaffa den straffskatt på studenter som fribeloppet utgör.

Anf. 87 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s):

Fru talman! Låt mig först berätta att studiemedelsfrågorna handläggs i regeringen av statsrådet Lena Hallengren. Men eftersom jag ägnar mig mycket åt högskolefrågor kan jag ändå kommentera den här frågan i korthet.

Jag tycker att det är väldigt viktigt att de oerhört stora resurser som vi lägger på studiemedel används på det effektivast tänkbara sättet. Jag tycker att det är bra att ungdomar jobbar vid sidan om studierna. Jag vill

gärna uppmuntra det. Jag tror att det är bra också för studierna. Men jag tror inte att man ska lägga en del av de viktiga finansiella resurser som vi har på det här området på de studenter som har det allra bäst. Tjänar man 100 000 kr och dessutom har ungefär 7 000 i månaden i studiemedel finns det andra grupper av studenter som har större behov av pengar, till exempel studerande med barn. Dessutom är det oerhört viktigt att slå vakt om studenters möjlighet att söka bostadsbidrag om man månar om studenters ekonomi och inte bara om studenternas röster. Det tycker jag att ni i alliansen ska tänka på.

Transfetter

Anf. 88 HILLEVI LARSSON (s):

Fru talman! Jag vill ställa min fråga till folkhälsominister Morgan Johansson. Den gäller transfetter. Transfetter är ett speciellt industriellt tillverkat fett som har visat sig ge ökad risk för hjärt- och kärlsjukdomar. Det som är intressant är att detta fett alldeles utmärkt kan ersättas av annat nyttigare fett. Vi har en del varor i Sverige som innehåller höga halter av de här fetterna, till exempel McDonalds pommes frites och de här Kalle Anka-kexen till barn.

Jag skulle önska att man kunde driva den här frågan på EU-nivå. Ett första steg skulle vara att man hade nivån av transfett i innehållsdeklarationen så att konsumenterna själva kunde ta ställning till om de vill köpa det som innehåller mycket transfett. Nästa steg tycker jag är att förbjuda detta både i Sverige och på EU-nivå, eftersom det kan ersättas av andra hälsosammare fetter.

Jag vill fråga Morgan Johansson hur han ställer sig till detta med transfetter.

Anf. 89 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s):

Fru talman! Just den frågeställning som Hillevi Larsson tar upp ligger faktiskt inom konsumentminister Ann-Christin Nykvists ansvarsområde. Men rent allmänt kan jag säga något om överviktsfrågan. Den allmänna bilden är nog den att vi äter mindre fett om man ser det från 1970-talet och framåt, men vi äter mer och mer socker. Det är sockret som är en stor del av bekymret när vi nu har blivit lite tjockare än vad vi var för några år sedan.

Jag har ett antal förslag som jag jobbar med, bland annat en dialog med livsmedelsindustrin för att försöka se till att livsmedelsindustrin kan bli bättre på att ta fram produkter som är både goda och nyttiga på en och samma gång. I den dialogen kan vi kanske också diskutera den här typen av fetter och den här typen av produkter. Men den huvudsakliga frågeställningen om vad som ska förbjudas och vilka frågor man ska driva på EU-nivå har konsumentministern hand om.

Pliktverkets regionkontor i Karlstad

Anf. 90 VIVIANN GERDIN (c):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till försvarsminister Leni Björklund. Regeringen har planer på att Pliktverkets regionkontor i Karlstad

ska avvecklas och att verksamheten ska centraliseras till Stockholm. Det är 40 personer som riskerar att förlora jobbet om detta genomförs. Om regionkontoret för Pliktverket i Karlstad försvinner antar många att även stabsenheterna försvinner till Stockholm. Då förlorar Karlstad ytterligare 30 jobb.

Därmed vill jag hävda att vi är tillbaka på ruta 1. Alldeles i dagarna har Konsumentverket utlokaliseras från Stockholm till Karlstad. Det beräknas ge 70 nya jobb. Det handlar alltså om 70 nya jobb till Karlstad och 70 i dag befintliga jobb som försvinner från Karlstad. Med hänvisning till de jobb som försvunnit och de jobb som utlovades men inte till fullo blev kompenserade, undrar jag om regeringen i sin översyn av Pliktverket utifrån ett regionalpolitiskt perspektiv kommer att överväga att både regionkontoret och stabsenheten kan tänkas få vara kvar i Karlstad för sysselsättningens skull och som en kompensation för de tidigare utlovade jobben.

Anf. 91 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Fru talman! Allra först ska vi väl vara överens om, Lilian Virgin, att regeringen har kompenserat Karlstad–Kristinehamnsregionen för de förändringar som har skett i samband med försvarsbeslutet.

Däremot pågår en fortsatt effektivisering av försvaret med brett stöd. Från alla partier i Försvarsberedningen sade man att vi behöver skära ned på administration och stödmyndigheter för att få ut mer operativ effekt. Det är klart att när vi då ska ta ut så väsentligt mycket färre soldater till värnplikt så är det också rimligt att man ser över hur mönstringsförfarandet går till och om man kan effektivisera det. Det gör Pliktverket och har inkommit med ett underlag som regeringen har att överväga inför höstens budgetbeslut. Den prövningen pågår nu i Regeringskansliet.

Anf. 92 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill tacka deltagande statsråd och ledamöter för en god disciplin. Vi har hunnit med 18 frågeställningar, vilket är ovanligt mycket. Tack så mycket!

8 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Motioner

med anledning av prop. 2005/06:100 2006 års ekonomiska vårproposition

2005/06:Fi8 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m)

2005/06:Fi9 av Lars Leijonborg m.fl. (fp)

2005/06:Fi10 av Göran Hägglund m.fl. (kd)

2005/06:Fi11 av Maud Olofsson m.fl. (c)

2005/06:Fi12 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m, fp, kd, c)

2005/06:Fi13 av Mikael Odenberg m.fl. (m)

2005/06:Fi14 av Karin Pilsäter m.fl. (fp)

med anledning av prop. 2005/06:125 Beskattning av visst hushållsavfall
som förbränns, m.m
2005/06:Sk28 av Jörgen Johansson m.fl. (c, m, kd)

Prot. 2005/06:116
4 maj

med anledning av prop. 2005/06:195 Elektroniska kommunikationstjänster
m.m. inom psykiatrisk tvångsvård
2005/06:So47 av Gunnar Nordmark (fp)
2005/06:So48 av Cristina Husmark Pehrsson m.fl. (m)

9 § Anmälan om interpellation

Anmäldes att följande interpellation framställdes

den 4 maj

2005/06:388 av *Gustav Fridolin* (mp) till statsrådet Barbro Holmberg
Ursäkt till familjerna med depressivt devitaliserade (apatiska) barn

Interpellationen redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 9 maj.

10 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 4 maj

2005/06:1462 av *Eskil Erlandsson* (c) till socialminister Berit Andnor
Ekonomiska förutsättningar för LSS-verksamhet

2005/06:1463 av *Eskil Erlandsson* (c) till statsrådet Sven-Erik Österberg
Åtgärder för kommuner med omfattande LSS-verksamhet

2005/06:1465 av *Karin Granbom* (fp) till justitieminister Thomas Bodström

Underrättelser till målsägande

2005/06:1466 av *Susanne Eberstein* (s) till justitieminister Thomas Bodström

Tillverkning av falska sedlar

2005/06:1467 av *Berit Högman* (s) till försvarsminister Leni Björklund

Neddragning av Pliktverkets verksamhet

2005/06:1468 av *Holger Gustafsson* (kd) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist

Fritidsfisket i Vättern

2005/06:1469 av *Erling Wälivaara* (kd) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist

Stopp för nätfiske vid Norrbottenskusten

2005/06:1470 av *Peter Danielsson* (m) till statsrådet Ulrica Messing
Fast förbindelse mellan Helsingborg och Helsingör

2005/06:1472 av *Guðrun Schyman* (-) till statsrådet Lena Hallengren
Värdegrund i förskolans läroplan

2005/06:1473 av *Lars Johansson* (s) till utrikesminister Jan Eliasson
Svensk representation i Erbil

2005/06:1475 av *Jan-Evert Rådström* (m) till statsrådet Ulrica Messing
Vägverkets tågsatsning

2005/06:1476 av *Krister Hammarbergh* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Närpolisier

2005/06:1477 av *Catharina Elmsäter-Svärd* (m) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist
Agronomutbildningen

2005/06:1478 av *Cecilia Widegren* (m) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist
Upphandling av livsmedel och djurskyddslagstiftningen

2005/06:1481 av *Heli Berg* (fp) till försvarsminister Leni Björklund
Konkurrensutsättning av underhåll av försvarsmateriel

2005/06:1483 av *Magdalena Andersson* (m) till statsrådet Morgan Johansson
Kränkningar och övergrepp på barnhem

2005/06:1484 av *Sten Tolgfors* (m) till statsrådet Ulrica Messing
Vägsträckan på E 18/E 20, Örebro–Arboga

2005/06:1487 av *Hans Backman* (fp) till statsrådet Hans Karlsson
Försökslän för privat arbetsförmedling

2005/06:1488 av *Anna Grönlund Krantz* (fp) till näringsminister Thomas Östros
Pensionsavtal i statliga bolag

2005/06:1489 av *Anna Grönlund Krantz* (fp) till statsrådet Hans Karlsson
Nya regler för visstidsanställningar

2005/06:1490 av *Christer Nylander* (fp) till finansminister Pär Nuder
Inbetalning av moms

2005/06:1491 av *Christer Nylander* (fp) till näringsminister Thomas Östros
Program för bättre företagarklimat

2005/06:1492 av *Christer Nylander* (fp) till näringsminister Thomas Östros
Regelförenklingar för företagare

2005/06:1493 av *Ulla Hoffmann* (v) till statsrådet Hans Karlsson
Sjukförmån vid ohälsa som inte är medicinskt styrkt

2005/06:1496 av *Ulrik Lindgren* (kd) till justitieminister Thomas Bodström
Ersättning till fastighetsägare på grund av polisens avspärningar

2005/06:1497 av *Maria Larsson* (kd) till statsrådet Ylva Johansson
Resurstillskotten till äldreomsorgen

2005/06:1498 av *Tobias Krantz* (fp) till statsrådet Morgan Johansson
Unga människors beroende av socialbidrag

2005/06:1499 av *Ola Sundell* (m) till försvarsminister Leni Björklund
Mönstringskontor i norra Sverige

2005/06:1500 av *Elisebeht Markström* (s) till statsrådet Morgan Johansson

Byråkrati i stället för verksamhet

2005/06:1501 av *Alf Eriksson* (s) till statsrådet Ulrica Messing
Västkustbanan

2005/06:1507 av *Agneta Lundberg* (s) till finansminister Pär Nuder
Dubbelbeskattningsavtalet mellan Spanien och Sverige

Prot. 2005/06:116
4 maj

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 9 maj.

11 § Kammaren åtskildes kl. 15.01.

Förhandlingarna leddes

av förste vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen
kl. 13.17 och

av tredje vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

LISBET HANSING ENGSTRÖM

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Meddelande om ändringar i kammarens sammanträdesplan.....	1
3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
4 § Förnyad bordläggning.....	2
5 § Naturkatastrofer, m.m.	2
Försvarsutskottets betänkande 2005/06:FöU12	2
Anf. 1 HELI BERG (fp).....	2
Anf. 2 PER ROSENGREN (v).....	3
Anf. 3 MICHAEL HAGBERG (s).....	4
Anf. 4 PER ROSENGREN (v) replik	5
Anf. 5 MICHAEL HAGBERG (s) replik.....	5
Anf. 6 PER ROSENGREN (v) replik	6
Anf. 7 MICHAEL HAGBERG (s) replik.....	6
Anf. 8 ANN-KRISTINE JOHANSSON (s).....	6
(Beslut skulle fattas den 10 maj.)	7
6 § Rikssjukvård.....	7
Socialutskottets betänkande 2005/06:SoU23	7
Anf. 9 INGRID BURMAN (v).....	7
Anf. 10 ANNE MARIE BRODÉN (m).....	9
Anf. 11 ERIK ULLENHAG (fp).....	10
Anf. 12 INGRID BURMAN (v) replik	12
Anf. 13 ERIK ULLENHAG (fp) replik	12
Anf. 14 INGRID BURMAN (v) replik	13
Anf. 15 ERIK ULLENHAG (fp) replik	14
Anf. 16 CHATRINE PÅLSSON (kd)	14
Anf. 17 INGRID BURMAN (v) replik	15
Anf. 18 CHATRINE PÅLSSON (kd) replik.....	16
Anf. 19 INGRID BURMAN (v) replik	16
Anf. 20 CHATRINE PÅLSSON (kd) replik.....	17
Anf. 21 LARS-IVAR ERICSON (c).....	17
Anf. 22 JAN LINDHOLM (mp)	18
Anf. 23 CONNY ÖHMAN (s)	19
(Beslut skulle fattas den 10 maj.)	21
Ajournering.....	21
Återupptagna förhandlingar	21
7 § Frågestund	21
Anf. 24 TREDJE VICE TALMANNEN.....	21
<i>Tillfällig vapenamnesti.....</i>	<i>21</i>
Anf. 25 BEATRICE ASK (m)	21
Anf. 26 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	22
Anf. 27 BEATRICE ASK (m)	22
Anf. 28 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	22
<i>Regeringens hållning i Israel–Palestina-konflikten</i>	<i>22</i>
Anf. 29 CARL B HAMILTON (fp).....	22

Anf. 30 Finansminister PÄR NUDER (s).....	23
Anf. 31 CARL B HAMILTON (fp)	23
Anf. 32 Finansminister PÄR NUDER (s).....	23
<i>Barn i ekonomiskt utsatta familjer</i>	23
Anf. 33 SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	23
Anf. 34 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s)	24
Anf. 35 SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	24
Anf. 36 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s)	24
<i>SVT:s demokratiska uppdrag</i>	25
Anf. 37 ÅSA TORSTENSSON (c)	25
Anf. 38 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s).....	25
Anf. 39 ÅSA TORSTENSSON (c)	25
Anf. 40 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s).....	25
<i>Staten och Svenska kyrkan</i>	26
Anf. 41 LEIF BJÖRNLOD (mp).....	26
Anf. 42 Finansminister PÄR NUDER (s).....	26
Anf. 43 LEIF BJÖRNLOD (mp).....	26
Anf. 44 Finansminister PÄR NUDER (s).....	27
<i>Villkoren för småföretagarna</i>	27
Anf. 45 SONIA KARLSSON (s)	27
Anf. 46 Finansminister PÄR NUDER (s).....	27
Anf. 47 TREDJE VICE TALMANNEN	27
Anf. 48 SONIA KARLSSON (s)	27
Anf. 49 Finansminister PÄR NUDER (s).....	27
Anf. 50 TREDJE VICE TALMANNEN	28
Anf. 51 SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	28
<i>Sveriges deltagande i internationella militära övningar</i>	28
Anf. 52 ERLING WÄLIVAARA (kd)	28
Anf. 53 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	28
Anf. 54 ERLING WÄLIVAARA (kd)	29
Anf. 55 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	29
<i>Avveckling av reklamskatten</i>	29
Anf. 56 JEPPE JOHNSSON (m).....	29
Anf. 57 Finansminister PÄR NUDER (s).....	29
Anf. 58 JEPPE JOHNSSON (m).....	30
Anf. 59 Finansminister PÄR NUDER (s).....	30
<i>Herrelösa fastigheter</i>	30
Anf. 60 RIGMOR STENMARK (c).....	30
Anf. 61 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	30
Anf. 62 RIGMOR STENMARK (c).....	31
Anf. 63 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	31
<i>Tingsrättsorganisationen i Göteborg</i>	31
Anf. 64 JAN ERTSBORN (fp).....	31
Anf. 65 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	31
Anf. 66 JAN ERTSBORN (fp).....	32
Anf. 67 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	32

<i>Studenternas ekonomiska villkor</i>	32
Anf. 68 OWE HELLBERG (v).....	32
Anf. 69 Finansminister PÅR NUDER (s)	33
Anf. 70 OWE HELLBERG (v).....	33
Anf. 71 Finansminister PÅR NUDER (s)	33
<i>Marinens Musikkår</i>	33
Anf. 72 KERSTIN ANDERSSON (s).....	33
Anf. 73 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	34
<i>Politikerarvoden och statliga vd-löner</i>	34
Anf. 74 GUSTAV FRIDOLIN (mp).....	34
Anf. 75 Finansminister PÅR NUDER (s)	35
Anf. 76 GUSTAV FRIDOLIN (mp).....	35
Anf. 77 Finansminister PÅR NUDER (s)	35
<i>Anmälningsskyldighet vid övergrepp mot barn</i>	35
Anf. 78 SOLVEIG HELLQUIST (fp).....	35
Anf. 79 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s).....	36
Anf. 80 SOLVEIG HELLQUIST (fp).....	36
Anf. 81 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s).....	36
<i>Integritetsskydd för brottslingar</i>	37
Anf. 82 HILLEVI ENGSTRÖM (m)	37
Anf. 83 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	37
Anf. 84 HILLEVI ENGSTRÖM (m)	37
Anf. 85 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	38
<i>Studiemedel</i>	38
Anf. 86 CECILIA WIKSTRÖM (fp).....	38
Anf. 87 Utbildnings- och kulturminister LEIF PAGROTSKY (s).....	38
<i>Transfetter</i>	39
Anf. 88 HILLEVI LARSSON (s).....	39
Anf. 89 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s).....	39
<i>Pliktverkets regionkontor i Karlstad</i>	39
Anf. 90 VIVIANN GERDIN (c).....	39
Anf. 91 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	40
Anf. 92 TREDJE VICE TALMANNEN.....	40
8 § Bordläggning	40
9 § Anmälan om interpellation	41
10 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	41
11 § Kammaren åtskildes kl. 15.01.	43

